MOVIEMIENTO

EEN FILMREEKS OVER VERZET IN FILM–PLATEAU UGENT

8 MAART: BREAD AND ROSES – KEN LOACH

In 1912 verenigden arbeiders in de Verenigde Staten zich om naast het recht op het levensnoodzakelijke (brood), ook het recht te eisen op welzijn (rozen). Vandaag wordt die strijd verder gezet door clandestien schoonmaakpersoneel uit Latijns-Amerika.
Inleiding door **Karolien Debel**, beleidsmedewerker Waardig Werk bij FOS vzw.

15 MAART: KOBANI IN BEELD – REBER DOSKY

De Koerdisch-Nederlandse regisseur **Reber Dosky** maakte verschillende bekroonde documentaires over het harde leven in de Koerdische regio's van Syrië, Irak en Turkije. Zo reisde hij verschillende malen naar Kobani, de stad in het Koerdische noorden van Syrië die verwoest werd door de Islamitische Staat (IS). Op deze avond toont hij een bloemlezing uit zijn werk en vertelt over zijn wedervaren.

22 MAART: SHADOW WORLD – JOHAN GRIMONPREZ

Onderzoeksjournalist Andrew Feinstein legt de *big business* achter de internationale wapenhandel bloot. Een blik in het leven van een zakenwereld die zijn winsten telt in miljoenen dollars en zijn verliezen in mensenlevens.
Inleiding door **Pieter Teirlinck**, stafmedewerker en kernwapenexpert bij Vrede vzw.

29 MAART: CONCERNING VIOLENCE – GÖRAN HUGO OLSSON

Een verfrissende en gedurfde visuele vertelling over de dekolonisatiestrijd in Afrika in de jaren '60 en '70. Deze internationale coproductie met veel nieuw archiefmateriaal is gebaseerd op het gelijknamige essay van Frantz Fanon uit zijn boek 'De verworpenen der aarde'.
Inleiding door prof. Dr. **Koenraad Bogaert** (Conflict- en Ontwikkelingsstudies, Ugent/MENARG). Nabespreking met stedelijk geograaf **Omar Jabary Salamanca**, postdoctoraal onderzoeker bij MENARG.

GRATIS INKOM – AANVANG: 20U00 – LOCATIE: FILM–PLATEAU, PADDENHOEK 3, GENT
Organisatie: Koerdisch Instituut vzw, Masereelfonds, MENARG (ugent) en Vrede vzw - V.U. L. Van Dijck, Dok Noord 4F203, 9000 Gent

bpost
PB-PP | B-308687
BELGIE(N) - BELGIQUE

DE KOERDEN

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET KOERDISCH INSTITUUT | JAARGANG 17 | N°93 | JANUARI-FEBRUARI 2017

De geplande Turkse grondwetswijziging en de eeuwige oorlog van Erdoğan.

'Pax Russia' in Syrië.

Ik beschuldig u. De Echo van het zwijgen.

afgifte kantoor 1210 Sint-Joost-Ten-Node

|*EDITORIAAL*|

De vuile werkmethodes van de Turkse staatsveiligheid in Europa

Derwich M. Ferho

Er bestaan geen twijfels meer over de vuile werkmethodes die de Turkse staatsdiensten hanteren in Europa. Op kop is de MIT, de nationale inlichtingendienst van Turkije. De Duitse veiligheidsinstanties hebben de afgelopen maanden in belangrijke mate de criminele plannen van de Turkse staat in Europa blootgelegd. Talrijke imams, leerkrachten, politieagenten, handelaars, journalisten, politieke verkozenen en diplomatieke medewerkers van Turkse afkomst zijn opgepakt in Europese staten met de beschuldiging actieve handlangers te zijn van de Turkse staat. Met harde bewijzen zijn de Duitse autoriteiten naar de Turkse autoriteiten gegaan en hebben ze hun ongenoegen hierover geuit.

Ondanks deze bewijzen van de Duitse instanties en heel wat andere informatiekanalen in Europa, zien we geen concrete stappen van andere EU-lidstaten. Onder meer de Belgische staatsveiligheid, heeft nog steeds niet gereageerd op dergelijke feiten. Toch ben ik zeker dat de informatie die ze hebben, van de Duitse autoriteiten en van andere kanalen, van groot belang is om de zaak anders aan te pakken. Het is immers geen geheim dat de Turkse MIT en andere instanties België heel belangrijk vinden en dat de Turkse gemeenschap hier heel actief is om het thuisland te dienen. Of de Belgische veiligheidsinstanties dat dan niet weten, vraag ik me af. En als ze het weten, waarom reageren ze dan niet op een efficiënte manier?

In Turkije zelf lijkt een groot deel van de bevolking van mening dat Erdoğan de man is die van Turkije een droomland zal maken. Een radicaal Islamitisch-Turks droomland, meer bepaald. Erdoğan zelf is van plan de sultan te worden van dat toekomstige Turkije. Om die reden wordt er zoveel moeite gedaan om een nieuwe grondwet te lanceren die dat mogelijk maakt, de Islamitisch-Turkse leiders willen immers absoluut hun macht niet kwijtraken. De aanhangers van die huidige regeerders keuren hun vele misdaden goed: corruptie, diefstallen op grote schaal, de militaire operaties in binnen- en buitenland, de meer dan honderdduizend ontslagen, het monddood maken van de media en de zuiveringen binnen de gerechtelijke apparaten, bij politiediensten, onderwijs en militairen.

In Noord-Koerdistan (Turkije) is er een oorlog gaande tussen de Koerdische vrijheidsbeweging en de Turkse staat. Alle Koerdische sociale, culturele en journalistieke organisaties zijn monddood gemaakt. Twaalf verkozen parlementsleden, waaronder HDP-covoorzitters Selahattin Demirtaş en Figen Yüksekdağ, en tientallen burgemeesters zijn gevangen genomen. Tientallen andere parlementsleden en burgemeesters hebben intussen het land moeten verlaten. Er heerst een ware chaos in de Koerdische regio's. In de jaren '90 werden meer dan 4000 Koerdisch dorpen platgebombardeerd. In de laatste twee jaar hebben de Turkse autoriteiten verschillende steden met de grond gelijkgemaakt. Het blijft intussen opvallend stil bij de Europese instanties.

De haat tegen alles wat Koerdisch is, is zo sterk dat de Turkse staat militaire operaties uitvoert in Syrië en in Irak om daar de opmars van de Koerdische vrijheidsbeweging te stuiten. Nochtans hebben de regeringen in zowel Damascus als Bagdad uitdrukkelijk gevraagd om dergelijke inmenging meteen te stoppen. De beide landen weten goed dat bepaalde jihadistische groeperingen die bij hen actief zijn steun krijgen van Turkije. Het is meer dan ooit duidelijk dat de Turkse staat niet uit is op vrede in de regio, maar wel op een chaotische toestand waarin de Koerden gedwongen worden nog meer onderdrukking te ondergaan. De Koerden en de Koerdische vrijheidsbeweging vragen concrete maatregelen tegen de misdaden van deze staat, en in het bijzonder die van de toekomstige sultan Erdoğan.

De geplande Turkse grondwetswijziging en de eeuwige oorlog van Erdoğan

Gareth H. Jenkins

In dit artikel analyseert Gareth H. Jenkins voor The Turkey Analyst wat er allemaal in de grondwetswijzigingen staat die Turks president Erdoğan met de hulp van de extreemrechtse Partij van de Nationalistische Beweging (MHP) ondertussen door het parlement heeft weten jagen. Het artikel dateert van begin december, een maand voor de goedkeuring door het Turkse parlement, maar het is een absolute aanrader voor wie wil weten wat er in Turkije precies op het spel staat. De voorgestelde grondwetswijzigingen zullen normaliter op 16 april in een referendum aan de bevolking van Turkije voorgelegd worden...

Het pakket voorgestelde amendementen op de Turkse grondwet, die aangekondigd werden op 10 december 2016, voorzien in de stapsgewijze concentratie van steeds meer macht in de handen van president Recep Tayyip Erdoğan, met de invoering van een volledig presidentieel systeem in november 2019 als einddoel. Recente gebeurtenissen tonen echter aan dat hoe meer macht Erdoğan heeft, hoe slechter de situatie in Turkije wordt.

ACHTERGROND

Op 10 december 2016 kondigden de regerende Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling (AKP) en de oppositiepartij Partij van de Nationalistische Beweging (MHP) een pakket aan van 21 voorstellen voor amendementen op de Turkse grondwet. De mededeling volgde na twee maanden van geheime onderhandelingen tussen het leiderschap van de beide partijen en de adviseurs van Erdoğan. Toen premier Binali Yıldırım (AKP) en MHP-voorzitter Devlet Bahçeli op 1 december een gezamenlijke persconferentie hielden om hun overeenkomst bekend te maken, verklaarde Yıldırım tot tweemaal toe - zonder verder in detail te willen treden - dat de belangrijkste grondwetswijziging eruit zou bestaan dat het huidige verbod wordt opgeheven voor de president om lid te zijn van een politieke partij. Toen de details bekend raakten, bleek echter dat Yıldırım allerminst oprecht was geweest. De voorgestelde grondwetswijzigingen gaan immers veel verder dan de toelating voor een Turkse president om lid te zijn van een politieke partij, ze voorzien in de volledige vervanging van het Turkse parlementaire systeem door een systeem waarin alle macht officieel in de handen van Erdoğan geconcentreerd wordt – hoewel de transitie naar een systeem dat in de praktijk neerkomt op een de jure autocratie pas voltooid zou worden in november 2019. Op die datum voorziet het pakket in gelijktijdige presidents- en parlementsverkiezingen, waarna Erdoğan in principe nog twee opeenvolgende termijnen van vijf jaar aan de macht zou kunnen blijven (tot 2029).

De voorgestelde grondwetswijzigingen houden in dat de post van premier wordt afgeschaft en dat de president officieel het hoofd wordt van de uitvoerende macht. De president zal de ministers aanduiden van de regering en hij kan ook zelf één of meerdere vicepresidenten aanstellen. De ministers en de vicepresidenten mogen zowel van binnen als van buiten het parlement afkomstig zijn. Als ze gekozen worden uit de parlementsleden, dan moeten ze hun zetel in het parlement opgeven. De vrijgekomen zetels zullen dan geschonken worden aan kandidaten uit dezelfde partij en hetzelfde kiesdistrict als de gekozen minister of vicepresident. Daarom moeten politieke partijen tijdens parlementsverkiezingen meer kandidaten naar voren schuiven, in volgorde van voorkeur, dan dat er zetels voorhanden zijn voor de kiesdistricten in kwestie. De hoogstgeplaatste niet verkozen kandidaten uit een partij dienen dan op te treden als "plaatsvervangend parlementslid" wanneer parlementsleden uit hun partij aangeduid worden als ministers of vicepresidenten.

Daarnaast stelt het hervormingspakket voor om het aantal parlementsleden te verhogen van 550 naar 600 en om de leeftijd te verlagen waarop kandidaten parlementslid kunnen worden van 25 naar 18 jaar.

Het parlement dient nog steeds beschouwd te worden als de wetgevende macht. Parlementsleden zullen nog steeds nieuwe wetten kunnen voorstellen, bediscussiëren en stemmen, die vervolgens doorgestuurd zullen worden naar de president om finaal goedgekeurd te worden. Maar, als de president dat wil kan hij of zij het parlement volledig omzeilen door eigenhandig decreten uit te vaardigen die kracht van wet hebben. En dat is precies de manier waarop Erdoğan het land aan het besturen is sinds het uitroepen van de noodtoestand op 21 juli 2016.

Daarbij komt nog dat de geplande grondwetswijzigingen de president de volledige controle zullen geven over het veiligheidsbeleid en de beslissingsmacht over het inzetten van het leger, hoewel het recht om de oorlog te verklaren een bevoegdheid blijft van het parlement. De president zal ook verantwoordelijk worden voor het opstellen van het jaarlijkse staatsbudget en dit ter goedkeuring voorleggen aan het parlement.

Andere geplande grondwetswijzigingen zijn het afschaffen van het systeem van militaire rechtbanken (behalve dan voor disciplinaire overtredingen), een verlaging van het aantal leden van het Grondwettelijk Hof van 17 naar 15 én de herstructurering van de Hoge Raad van Rechters en Openbare Aanklagers (HSYK) die alle benoemingen en promoties binnen het gerechtelijke systeem superviseert. De geherstructureerde HSYK zal bestaan uit 12 leden in plaats van de huidige 22 leden. De helft van de leden zullen gekozen worden door de president en de andere helft door het parlement. De president zal zelf persoonlijk verantwoordelijk worden voor het aanstellen en ontslaan van personeel voor alle andere topposities in het staatsapparaat. In tegenstelling tot de meer geleidelijke overdracht van de uitvoerende macht, zullen de hervormingen van het juridische systeem onmiddellijk in voege treden zodra de grondwetswijzigingen worden goedgekeurd.

Het pakket voorziet in een ingewikkelde procedure om de president te kunnen afzetten, een moeizaam proces in drie fasen dat uiteindelijk de steun vereist van 400 van de 600 parlementsleden (uit het uitgebreide parlement). Het grondwettelijk comité van het Turkse parlement zal waarschijnlijk later deze maand (december 2016, nvdr.) het debat over de voorgestelde amendementen beginnen, een proces dat normaal twee weken in beslag neemt. Er circuleren echter speculaties dat de regering mogelijks de voorstelling van het pakket grondwetswijziging

aan het voltallige parlement zal proberen uitstellen tot na het einde van de noodtoestand, die momenteel voorzien is om te af te lopen op 19 januari 2017 - omdat het doorvoeren van een dergelijke ingrijpende verandering van het politieke systeem in een periode waarin rechten en vrijheden officieel ingeperkt zijn haar democratische legitimiteit zou schaden. Op 1 december 2016 verzekerde premier Yıldırım tijdens een bijeenkomst van zakenmensen publiekelijk dat de noodtoestand niet opnieuw verlengd zou worden. Yıldırıms verklaring diezelfde dag over de inhoud van het grondwetspakket deed echter vragen rijzen over zijn betrouwbaarheid. *(De noodtoestand werd begin januari opnieuw voor drie maanden verlengd tot 19 april 2017, nvdr.)* Het is eveneens nog zeer de vraag of Erdoğan bereid zal zijn de draconische machten die hem toegekend zijn onder de noodtoestand terug opnieuw op te geven.

Volgens de Turkse wet hebben grondwetswijzigingen de steun nodig van 367 van de 550 parlementsleden alvorens ze automatisch goedgekeurd kunnen worden. Wanneer 330 of meer parlementsleden voor stemmen, dan kan de president beslissen om de grondwetswijzigingen 60 dagen later in een referendum voor te leggen aan de bevolking, wat in dit geval maart of april 2017 zou worden.

IMPLICATIES

De AKP beschikt momenteel over 316 stemgerechtigde parlementsleden. De MHP heeft er 39. Er wordt verwacht dat de MHP verdeeld zal reageren. Van verschillende AKP-parlementsleden is bekend dat ze in stilte tegen een presidentieel systeem zijn. Maar of ze al dan niet tegen het pakket zullen stemmen hangt af van of de stemming geheim zal zijn of niet. *(Er is tijdens de stemming een rel ontstaan in het parlement omdat AKP-parlementsleden hun ja-stem publiekelijk kenbaar maakten, wat extra druk zette op de andere AKP-parlementsleden om voor het pakket te stemmen, nvdr.)* Alhoewel algemeen verwacht wordt dat Erdoğan de benodigde 330 stemmen zal binnenhalen, kan het resultaat nog nipt zijn. *(Het Turkse parlement keurde de grondwetswijzigingen in januari goed. Het referendum staat gepland voor 16 april, drie dagen voor het voorziene einde van de noodtoestand, die echter in principe nog vele malen verlengd kan worden, nvdr.)*

Opiniepeilingen suggereren dat, hoewel de steun toegenomen is sinds de mislukte staatsgreep van 15 juli, de bevolking ongeveer gelijk verdeeld is tussen voor- en tegenstanders van een presidentieel system. Als in een referendum beslist zou worden over het pakket grondwetswijzigingen, dan kan Erdoğan het zich niet permitteren te verliezen. Bijgevolg valt het te verwachten dat hij alle macht waarover hij beschikt zal inzetten – inclusief zijn controle over de Turkse media – om zowel de regimewijziging erdoor te drukken als om campagnes van politieke tegenstanders te verhinderen. Er bestaat ook ongerustheid over mogelijke verkiezingsfraude tijdens het tellen van de stemmen, vergelijkbaar met wat in sommige districten gebeurd lijkt te zijn tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 30 maart 2014.

Voorstanders van de grondwetswijzigingen stellen dat het voorgestelde presidentiële systeem niet minder democratisch is dan de presidentiële systemen in landen zoals Frankrijk en de VS. Dat klopt niet. Met uitzondering van de theoretische mogelijkheid om de president af te zetten, voorziet het pakket geen enkel systeem van 'checks and balances' *(het democratische principe van de scheiding der machten, waarbij uitvoerende, wettelijke en rechtelijke macht - al dan niet aangevuld met de pers als vierde macht - elkaar controleren en zo in evenwicht houden, nvdr.)*. Hoewel moeilijk gesteld kan worden dat deze ooit volledig bestaan hebben in Turkije, zijn alle laatste overblijfsels van een onafhankelijke rechtelijke macht en de vrijheid van meningsuiting de afgelopen maanden van de kaart geveegd. Turkse critici van Erdoğan die nog niet opgesloten zijn in

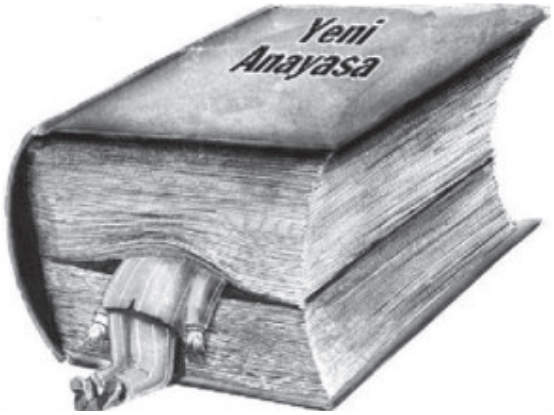

de gevangenis, worden voortdurend bedreigd met arrestatie; buitenlanders riskeren het land uitgezet te worden. Censuur en zelfcensuur betekenen dat Erdoğan en de AKP ondertussen bijna de volledige controle hebben over de stroom van informatie naar het brede publiek – en het is die informatie waarop

kiezers zich baseren wanneer ze hun keuze maken tijdens verkiezingen en referenda. In een dergelijke context zijn vragen zoals of het nu een president is of een premier die aan het hoofd staat van de uitvoerende macht, nagenoeg irrelevant voor de vraag of Turkije beschouwd mag worden als een functionerende democratie.

Daarbij komt nog de vraag of het voorgestelde nieuwe regime haar beloftes wel zou kunnen waarmaken. Eén bedenking is de continuïteit. Verbazingwekkend genoeg slagen de aanhangers van Erdoğan, die nochtans graag zijn uniekheid bezingen, er maar niet in uit te leggen wat er later zal gebeuren met een systeem dat speciaal voor hem persoonlijk gemaakt is. Zijn voortdurende gezondheid is verre van verzekerd en er is geen haalbare opvolger voorhanden. Hoewel zowel Erdoğans zoon Bilal als zijn schoonzoon Berat Albayrak vaak geprezen zijn als zijn potentiële erfgenamen, beschikt geen van beiden over de benodigde kwaliteiten – niet in het minste, al zijn andere tekortkomingen daar gelaten, Erdoğans ongeziene vermogen om een gevoelige snaar te raken bij de Turkse massa's.

Er blijft ook nog de vraag of Erdoğan het kan waarmaken, of het nu onder het huidige politieke systeem is – dat in theorie een parlementaire democratie is, maar dat in de praktijk nu al neerkomt op een presidentieel systeem – of onder het nieuw presidentieel systeem als dat in november 2019 formeel ingevoerd zou worden. Eén van de bezorgdheden is competentie. De afgelopen jaren werd het Turkse beleid steeds vaker gesmeed naar de persoonlijke wensen en grillen van Erdoğan. Vooral sinds de Gezi Park-protesten Turkije in de zomer van 2013 op haar grondvesten deden daveren, vertoont Erdoğan de neiging om alle tegenslagen, mislukkingen en misrekeningen toe te schrijven aan westerse samenzweringen die de bedoeling hebben de anders onstuitbare regionale en mondiale superioriteit van Turkije onder zijn heerschappij tegen te werken. En hij vertoont de neiging om te claimen dat de moslims van de wereld, vooral in het Midden-Oosten, naar Turkije kijken voor leiderschap. Niets daarvan is waar. Maar dat weerhoudt Erdoğan er niet van hierin te geloven. Sterker nog, hoe meer bewijzen er opduiken die aantonen dat hij ongelijk heeft, des te meer hij ervan overtuigd lijkt te zijn dat hij gelijk heeft. Meer zelfs, hoe langer Erdoğan aan de macht blijft, hoe groter zijn neiging om persoonlijke loyaliteit te verkiezen boven capaciteit, met als gevolg dat de topfunctionarissen en adviseurs waarmee hij zich omringt niet meer doen dan zijn visie napraten, eerder dan bij te dragen door hun expertise of een genuanceerd begrip van de wereld. Momenteel zijn er weinig redenen om te hopen dat dit zal veranderen als Turkije overgaat naar een presidentieel systeem in 2019. Het lijkt er eerder op dat de zaken erger zullen worden.

CONCLUSIES

Toen de Gezi Park-protesten uitbraken in 2013, heerste er een gevoel dat Turkije getuige was van het einde van het Erdoğan-tijdperk – en dat er een langdurige uiterst turbulente periode aankwam. Noch de recente gebeurtenissen, noch de aankondiging van de voorgestelde grondwetswijzigingen hebben dat gevoel veranderd. Hoe meer macht er geconcentreerd werd in de handen van Erdoğan, hoe meer de situatie in Turkije verslechterde, zowel op sociaal, politiek en economisch vlak, als op het vlak van de veiligheid. Het meest gevaarlijke nog is dat de samenzweringstheorieën van Erdoğan steeds vaker binnenlandse politieke opposanten en critici van zijn beleid afschilderen als huurlingen van buitenlandse machten die er wanhopig op uit zijn om hem te ondermijnen. Deze complottheorieën dienen een doel voor zover ze de aanhangers van Erdoğan afleiden van de echte oorzaken voor de toenemende problemen in het land – maar ze werken polariserend en rijten de Turkse samenleving in stukken. Toch kan men zich moeilijk inbeelden dat Erdoğan dergelijke theorieën zou laten varen. Het valt zelfs perfect te argumenteren dat zijn politieke overleving afhangt van het inbedden van een gevoel van permanente bedreiging onder zijn aanhangers. De angst bestaat eruit dat de kosten – sociaal, politiek, economisch en in bloedvergieten – de volgende maanden en jaren alleen maar zullen stijgen. In deze context is er dan ook een veel dringendere vraag dan of Turkije in 2019 van politiek regime zal wisselen, namelijk wat er Turkije in de nabije toekomst nog allemaal te wachten staat.

Gareth H. Jenkins werkt vanuit Istanbul als politiek analist voor The Central Asia-Caucasus Institute & Silk Road Studies Program Joint Center. Dit artikel verscheen op 14 december 2016 in The Turkey Analyst. Vertaling door Kristel Cuvelier.

Toledo-plan vernietigt historische cultuur van Sur

Isabelle De Vos

De historisch wijk Sur in de Koerdische hoofdstad Diyarbakir werd vorig jaar quasi volledig vernietigd door het Turkse leger. Premier Binali Yildirim (AKP) kondigde in september 2016 grote investeringen aan in Diyarbakir, voor de wederopbouw van de historische wijk Sur. Voor de opzet van dat plan hebben de Turkse premier en de betrokken ministers zich gebaseerd op de wederopbouw van de stad Toledo na de Spaanse Burgeroorlog in de jaren 1930. Het lijkt er echter op dat het herstel van de historische cultuur van Sur bedreigd wordt door het project.

De militaire operatie van het Turkse leger in Sur begon op 28 november 2015 en duurde 104 dagen. Door deze aanvallen werd een hele culturele geschiedenis vernietigd en in zes buurten rond het district blijft ook vandaag het uitgaansverbod gelden. 40 000 mensen zijn sindsdien dakloos en tot op de dag van vandaag blijft het Turkse leger ravages aanrichten in Sur. De Turkse premier zou Sur willen restaureren naar het voorbeeld van het Spaanse Toledo, een plek die volgens premier Yildirim iedereen zou willen bezoeken omwille van de architecturale rijkdom. De stad Toledo werd tot december 1936 geterroriseerd onder leiding van commandant Planas, die alle inwoners viseerde die geen steun hadden verleend aan Franco. Na de oorlog werd de stad volledig heropgebouwd en in 1987 werd Toledo opgenomen op de lijst van het Unesco Werelderfgoed.

Het project 'Nieuw Sur', dat van start ging in december, leidde tot een gewelddadige onteigeningsprocedure waarbij 28,60 % van de eigendommen werden onteigend. De rechtmatige eigenaars kregen daarover ook geen inspraak. Het project wordt geleid door BHA Planning, een bedrijf dat dicht bij de regering staat en gevestigd is in Ankara. De technische tekeningen die ter voorbereiding van het project werden uitgevoerd, onthullen de ware doelstellingen van de overheid. De uitvoering van het project zou kunnen leiden tot een pertinente verwoesting van de historische wijk Sur.

Volgens het bestemmingsplan zullen brede wegen worden aangelegd die niet in te passen zijn in historische wijk Sur. De regering beweert dat de wegen moeten aangelegd worden uit 'veiligheidsredenen'. Daarnaast zullen de wegen ook worden gebruikt om het transport te vergemakkelijken voor de opbouw van zes militaire buitenposten rond de historische wijk. Er zullen twee buitenposten worden gebouwd in Hasirli, één in Cevatpaşa, İskenderpaşa, Melikahmet en één in Alipaşa. Wat er zal gebeuren met de verwoeste, historische gebouwen van Sur werd in het plan niet verduidelijkt.

PROJECT ALS CONTROLEMECHANISME

Het TMMOB, de raadkamer voor stadsplanners voor de regio Sur (Diyarbakir) heeft het project geëvalueerd. Büşra Cizrelioğulları Sadak, medevoorzitter van het TMMOB, vertelde dat de overheid claimde dat het project werd opgesteld met de focus op de veiligheid rond het Suriçi-gebied. Sadak benadrukte het feit dat de aanbouw van brede wegen voor de verbinding van de zes posten, niet passen binnen de huidige structuur van de historische wijk. Daarnaast werd er voor de verbreding van de wegen ook geen rekening gehouden met de reeds geregistreerde gebouwen. De Turkse overheid beloofde nochtans van Sur een nieuw aantrekkingspunt te maken en de huizen opnieuw op te bouwen, maar veel van deze beloften zijn nog niet nagekomen. Verder benadrukt Sadak ook dat de overheid de buitenposten niet heeft laten bouwen uit veiligheidsredenen, maar om meer controle te kunnen uitoefenen. Volgens Sadak zullen de buitenposten die binnen hetzelfde district worden gebouwd, eerder dienen als controlemechanismen van de overheid.

Er werden nieuwe blokken geplaatst naast de historische muur die leidt naar de ingang van het Sur-district. (Foto REUTERS/Sertac Kayar, 17 maart 2016)

OVERHEID VERJAAGT BEWONERS UIT SUR

Volgens Sadak zou het plan van de overheid bedoeld zijn om de bewoners van Sur te intimideren en hen met de nieuwe bouwplannen uit hun oorspronkelijke omgeving weg te jagen. Sadak benadrukt daarbij dat de bewoners willen terugkeren naar hun voormalige woonplaatsen waar ze hun dagelijkse levens leidden. Als ze niet kunnen terugkeren naar hun vroegere woonplaatsen, zullen de bewoners meer geneigd zijn om te verhuizen. Vahit Cetin, een voormalige inwoner van Sur, woonde al vanaf zevenjarige leeftijd in Sur en wil niets liever dan naar zijn huis terugkeren. *"De Turkse president en de eerste minister hebben beloofd onze thuis terug te geven. Ik wil nergens anders wonen. Ik wil mijn huis,"* aldus Vahit Cetin.

DOOFPOTOPERATIE

Sadak vertelde dat het project werd aangekondigd op 28 december. Normaal gezien zou het project van start gaan na een periode van dertig dagen, maar de overheid beperkte deze periode tot vijftien dagen. Voor het verkorten van deze periode deed de overheid beroep op het decreet rond de noodtoestand. Doordat de noodtoestand werd uitgeroepen werd de periode om acties te ondernemen ingekort. Zo bleef er nog nauwelijks tijd over om de eigenaars van de onroerende goederen en de bewoners van Sur aan te spreken. Op die manier probeerde de overheid volgens Sadak haar plannen discreet door te voeren zonder dat het nieuws over het project kon uitlekken.

VERNIETIGING CULTUREEL ERFGOED

Necati Pirinccioglu is verantwoordelijke voor stadsontwikkeling bij de gemeente en inventariseert de schade die in Sur is aangericht met satellietfoto's. Meer dan 800 gebouwen werden vernietigd, waaronder cultureel erfgoed. De laatste jaren werd er meer in deze gebouwen geïnvesteerd, maar er werden enorm veel vernielingen aangericht tijdens de operaties van het Turkse leger. Pirincciolu stelt ook dat het Unesco-comité geen kritiek durfde te geven op de Turkse regering over de vernietiging van het cultureel erfgoed. Volgens Pirincciolu zou dit te maken hebben met het feit het Unesco-comité deze zomer in Istanbul vergaderde. Wat het Toledo-plan teweeg zal brengen valt nog af te wachten, maar het lijkt erop dat het lot van het culturele erfgoed in Sur reeds is bepaald.

Isabelle De Vos is student journalistiek aan KU Leuven, Campus Brussel. Ze is gespecialiseerd in buitenlandse en politieke berichtgeving.

Wanneer Koerden het woord 'TAK' horen, weten ze wat dat betekent: wraak

Alleen al in de maand december werd Turkije getroffen door twee verschillende verwoestende bomaanslagen. Eén kwam tot ontploffing in zijn kosmopolitische hart, Istanboel, op 10 december en een andere in Kayseri, zijn nationalistische hart, op 17 december. De bomaanslagen in Istanboel doodden 37 leden van de oproerpolitie en 8 burgers, terwijl de bomaanslag in Kayseri 14 soldaten doodde die niet in dienst waren op het moment van de aanslag. Het ging om leden van de Kayseri Commando Brigade, de eerste Turkse commandobrigade die bekend staat om haar actieve operaties in de Koerdische regio's zoals Hakkari en ook voor haar grensoverschrijdende operaties tegen de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) in de Koerdische regio van Noord-Irak. In een reactie op de bomaanslag verklaarde Murat Karayilan, een topcommandant van de PKK, dat de leden van de bewuste brigade herkend waren in een video waarin twee gevangengenomen PKK-guerrillastrijdsters geëxecuteerd werden en van een heuvel werden geworpen.

Beide aanslagen werden opgeëist door de Vrijheidsvalken van Koerdistan (TAK), een Koerdische militante groepering die volgens haar eigen definitie "vergelding zoekt voor de behandeling van het Koerdische volk en zij die gedood werden door de Turkse regering". De TAK zijn een stedelijke guerrillagroep die hun motivatie halen uit hun vijandschap tegen het Turkse regime. Ze zijn voort gegroeid uit de totale ontreddering veroorzaakt door de massale vernietigingen en moorden in Koerdische dorpen. De TAK verklaarden het gemunt te hebben op de Kayseri Commando Brigade als vergelding voor de behandeling van de Koerden door de Turkse regering, met name omdat "De Kayseri Commando Brigade (...) al jaren de voorhoede [neemt] in de genocidale oorlog tegen het Koerdische volk, en (...) verantwoordelijk [is] voor het doden van honderden van onze mensen".

De naam van de TAK is intussen goed bekend, in het bijzonder na de bomaanslagen in Ankara in februari en maart 2016 die rechtstreeks gericht waren tegen militair personeel. Toch dateren de eerste acties van de groep uit het midden van de jaren 2000. Nadat het laatste 'vredesproces' tussen de Turkse staat en de PKK afsprong in juli 2015 doken de TAK opnieuw op toen de botsingen tussen beide zijden heviger werden. In tegenstelling tot de PKK is de TAK geen sociale beweging en heeft het geen permanente politieke agenda. Volgens eigen zeggen zullen zij aanvallen blijven uitvoeren zolang de aanvallen op Koerden aanhouden, een wapenstilstand tussen de staat en de PKK wordt afgekondigd, de verzwaarde isolatie van de gevangen Koerdische leider Abduallah Öcalan wordt opgeheven en een halt toegeroepen wordt aan de politieke onderdrukking van het Koerdische volk.

Nadat de Turkse president Erdoğan de onderhandelingen opblies en de Dolmabahce-overeenkomst nietig verklaarde door te stellen dat er geen sprake is van een Koerdische kwestie, werd het startschot gegeven voor een open oorlog in Koerdische dorpen. Bij gebrek aan verzoeningsgesprekken en door de vernietiging van Koerdische dorpen hebben de TAK zich ontpopt als een groep met invloed op het politieke proces in Turkije en de regio.

Hoe werken de TAK?

Over het algemeen opereren TAK-militanten in teams van twee, waardoor ze zich doeltreffend kunnen camoufleren; de militanten voeren hun acties met de grootste militaire ervaring uit op basis van de meest actuele militaire inlichtingen. Het gaat zover dat de politiechef van Istanboel, Murat Caliskan, na de aanslagen van 10 december verklaarde dat "de

efficiëntie van de explosieven die in de bomaanslagen gebruikt werden alleen te verklaren kan zijn door rechtstreekse staatssteun verstrekt aan de militante groepering". TAK-teams zijn zelf niet op de hoogte van de leden van een ander team, waardoor het bijna onmogelijk is om de structuur te ontrafelen en om gedetecteerd te worden door de Turkse inlichtingendiensten.

De TAK werken eveneens met slapende cellen in Turkse steden en brengt zo het Turks-Koerdische conflict binnen in een gebied waar de PKK geen enkele controle of aanwezigheid heeft. Om de identiteit van TAK-militanten te beschermen wordt er soms ook van identiteit gewisseld. Dit was het geval bij Abdulbaki Somer, nom de guerre Zinar Raperin, die in februari de bomaanslag in Ankara uitvoerde en bij de Turkse autoriteiten bekend stond als vluchteling die Turkije was binnengekomen via Syrië. De TAK zagen het licht op een ogenblik dat Koerdische dorpen vernietigd werden en geplaagd door talloze uitgaansverboden die de overheid afkondigde, waarbij verschillende dorpen en wijken autonomie uitriepen en op hun beurt beschermd werden door de Civil Defence Units (YPS). De brutale uitgaansverboden leidden tot vele burgerdoden, massamoorden op gewonde mensen die gevangen zaten in kelders, tientallen gewonden, ongedocumenteerde schendingen van de mensenrechten en de gedwongen verplaatsing van meer dan een miljoen mensen.

De wreedheden van de Turkse strijdkrachten in de Koerdische dorpen

Naar eigen zeggen was de eerste grote aanslag van de TAK in Ankara een reactie op de massamoord op minstens 178 mensen die gevangen zaten in drie kelders van de stad Cizre. Onder de burgers die in deze kelders de dood vonden was ook de covoorzitter van de Volksvergadering van Cizre, Mehmet Tunc. Het publiek had zijn stem meerdere malen gehoord via de telefoon toen hij om hulp smeekte voor de gewonden. Ondanks dat topambtenaren kennis hadden van de aanwezigheid van burgers, werden de kelders genadeloos onder vuur genomen door het Turkse leger. Toch werden hun stemmen door de staat genegeerd en verklaarde de Turkse staatsmedia meteen dat het Turkse leger een kelder was binnengevallen en dat er "60 terroristen geneutraliseerd werden". Kort nadien werd het gebouw platgebrand met de slachtoffers erin om zo al het bewijsmateriaal te vernietigen.

Tijdens de uitgansverbod in Silopi in december 2015 werd Taybet Inan, een 57-jarige Koerdische moeder, doodgeschoten op straat voor het schenden van de uitgansverbod. Haar levenloze lichaam lag zeven dagen op de straat te rotten. Ambulances kregen geen toestemming om haar lichaam op te halen en de mensen die haar probeerden te bereiken werden beschoten. Zeven dagen lang was Taybet Inan het duidelijkste voorbeeld van wreedheden door de staat, haar kinderen werden 150 meter verder van thuis uit gedwongen toe te kijken naar haar levenloze lichaam. Haar zoon, Tamer Inan, schreef in een brief: "Toen we hoorden dat mijn moeder was neergeschoten, liepen we naar haar om haar op te halen, maar voordat we aankwamen had mijn oom al geprobeerd haar te bereiken en hij werd ook doodgeschoten." Het was rond deze tijd dat een politieman in dienst in Silopi - die later werd gedood in de Beşiktaş-aanslagen in Istanbul - zich vrolijk maakte in zijn Facebook status: "Er liggen overal kadavers".

Tijdens de herfst en winter van 2015 en begin 2016 werden er talloze andere wreedheden begaan. Haci Lokman Birlik, een 24-jarige Koerdische man, werd 28 keer doorzeefd en vastgebonden aan een pantservoertuig. Turkse soldaten sleepten zijn levenloze lichaam door de straten. In oktober 2015 plaatsten de Turkse Special Forces er een wraakroepende video van op de sociale media die wijdverspreide woede en pijn veroorzaakte.

Terwijl de voormalige Turkse premier Ahmet Davutoglu in september 2015 op televisie verkondigde dat alle mensen die in Cizre waren gedood terroristen waren, werd een 10-jarig Koerdische meisje genaamd Cemile Cagirga in september 2015 net buiten haar huis doodgeschoten. Als gevolg van het uitgaansverbod werd haar lichaam drie dagen in een diepvriezer bewaard en kon ze pas naar het mortuarium worden gebracht toen een delegatie HDP-parlementsleden haar lichaam kwam halen. Wie kan ook de grootvader en de 3-maanden oude baby Miray vergeten die in Cizre werden doodgeschoten door de politie toen hij probeerde de gewonde baby naar het ziekenhuis te brengen, met als resultaat twee doden uit dezelfde familie? Het zijn dit soort misdaden waarop de TAK zich beroepen voor hun aanvallen op het Turkse leger en andere militaire doelen.

Is tegen geweld zijn voldoende om het geweld te stoppen?

Veel buitenlandse ambtenaren veroordelen de TAK-aanvallen omdat ze tegen terrorisme en geweld in

Turkije zijn. Toch volstaat louter tegen geweld zijn niet om het geweld in het huidige Turkije een halt toe te roepen. De Koerden worden meer dan ooit onderdrukt, zelfs in vergelijking met de jaren '90, een periode van toenemend geweld tussen de PKK en Ankara, met buitengerechtelijke executies en talloze Koerden die voor altijd vermist werden en waar er nooit meer iets van vernomen werd. In de jaren '90 werden de misdaden van JITEM, een militaire vleugel actief voor de zogenaamde 'diepe staat', gemakkelijk verborgen. Vandaag is het veel moeilijker om zo'n misdaden te verbergen door de toegankelijkheid van media en technologie. Het is niet verwonderlijk dat een organisatie als de TAK - die de acties en strategie van de PKK tegen de staat "te zacht en ineffectief" vinden - opnieuw verrijst tegen Ankara wanneer je ziet dat foto's van de onthoofde lichamen van Koerdische YPS-strijders of de levenloze lichamen van Koerdische vrouwelijke militanten die gedood werden door speciale eenheden in Cizre worden gedeeld op sociale media-accounts die naar verluidt gelinkt zijn aan JITEM en de diepe staat.

Hoewel de TAK zeggen dat zij zich richten op de instellingen van de Turkse staat, beveiligingspersoneel en de economie, kan de dood van onschuldige burgers tijdens hun acties niet goedgepraat worden. De groep betreurde haar burgerslachtoffers en noemde ze 'ongelukken'. Maar de TAK werken niet zoals de PKK die, in overeenstemming met het Verdrag van Genève, is gestart met een onderzoek naar eigen acties waarbij burgerslachtoffers vielen. De PKK heeft ook kritiek geuit op de bomaanslagen van de TAK waarbij burgerdoden en gewonden vielen. Toch zijn de acties niet gestopt. Om die reden moeten de omstandigheden onderzocht worden die leidden tot de oprichting van de TAK en de reden waarom ze nog steeds bomaanslagen in Turkse dorpen uitvoeren.

De scheiding tussen Koerden en Turken

Het is geen geheim meer dat de meerderheid van de Turkse bevolking blij is wanneer ze het nieuws verneemt dat er Koerdische militanten 'geneutraliseerd' werden , wat over het algemeen 'gedood' betekent. De meerderheid van de Koerden blijven echter vragende partij voor nieuwe vredesonderhandelingen en willen geen bloedvergieten aan beide kanten meer zien, ondanks de opkomst van racistische, ultranationalistische anti-Koerdische acties en gevoelens. Maar zolang de Koerdische kwestie structureel ontkend blijft, moet men aanvaarden dat de TAK of aanverwante groepen aan populariteit zullen winnen onder de Koerden. Vragen zoals 'zijn de TAK verweven met de PKK?' of 'zijn de TAK een uitloper van de PKK?' worden dan overbodig. De PKK en TAK zijn het resultaat van een historische onrechtvaardigheid en zolang dit onrecht niet is rechtgezet zullen er nog meer radicale groepen ontstaan. De enige manier waarop er een halt toegeroepen kan worden aan de TAK is door opnieuw een kans te geven aan het pad van de dialoog en de onderhandelingen. Maar dit pad lijkt hermetisch afgesloten en voor het 32e jaar op rij van deze bloedige oorlog scandeert Ankara haar mantra "Volgend jaar zullen we de PKK elimineren!".

Voor de Koerden is het 32e oorlogsjaar synoniem geworden met het woord 'kelder'. Speciale Turkse teams verfden "Liefde wordt geleefd in de kelder, schatjes" op muren en poseerden trots voor met kogels doorzeefde gebouwen, zwaaiend met Turkse vlaggen en nationalistische tekens makend. Deze zin werd gebruikt in het hele land: in de populaire cultuur, bij voetbalwedstrijden en door de overheidstrollen op sociale media. Terwijl Koerden nu pijn voelen als ze het woord 'kelder' horen, weten ze heel goed wat 'TAK' betekent: wraak.

Dit artikel werd anoniem gepubliceerd door Kurdish Question op 26 december 2016. Vertaling Gerd De Wilde.

Getuigenis van een mensenrechtenverdediger in Cizre

Abdulkerim Pusat

Sinds het mislukken van de vredesonderhandelingen tussen de Turkse regering en de PKK, wordt in Noord-Koerdistan een nieuwe concept toegepast. De eerder naar Noord-Koerdistan uitgezonden speciale eenheden hadden hun posities al ingenomen. Er werd sindsdien steeds vaker geroepen "Jullie zullen de kracht van de Turk meemaken". Eigenlijk was het plan om "De kracht van de Turk" te tonen reeds veel eerder opgemaakt.

Het later ontdekte zogenaamde "Vernietigingsplan", liet zien dat de onderhandelingsperiode een "zoethoudertje" was. Het plan werd op een andere wijze doorgezet. De hekken en barricades werden als reden gebruikt opdat de Turkse staat zich in haar aanval kon richten op de stadskernen. Door het uitvaardigen van uitgaansverboden, mochten burgers zich niet meer op straat begeven en werden de steden het doelwit van tanks en kannonnen. Dit terwijl in de steden enkel burgers leefden. "Het vernietigingsplan" was in werking getreden.

Het uitgaansverbod dat in Cizre van 4 tot 12 september 2015 van kracht was, vormde een cruciale ommekeer, aangezien Koerdische steden voortaan het doelwit waren van vernietigingen door de Turkse staat. In een periode van 9 dagen lang mocht geen enkele winkel open zijn, zelfs geen bakkerijen. In deze 9-daagse periode vonden zeer ernstige mensenrechtenschendingen plaats. Het meest elementaire mensenrecht, namelijk het recht op leven, werd deze burgers ontnomen, aangezien een groep van 21 mensen, voornamelijk burgers, waaronder zelfs een baby van 35 dagen, het slachtoffer werden van een genocide, gepleegd door de Turkse staat. Hun dood werd, volgens hun families, veroorzaakt door politiebeschietingen en bombardementen door het Turkse leger. De meeste slachtoffers stierven doordat ze, nadat ze gewond waren geworden, niet naar een ziekenhuis gebracht konden worden om behandeld te worden. Verschillende gewonden waren bang om gearresteerd te worden, indien ze zich zouden aanmelden om verzorgd te worden.

De stad Cizre werd 9 dagen lang constant onder vuur genomen met zware wapens en pantservoertuigen. Vele huizen werden geraakt door kannonnen. Een 60-tal woningen werden onbewoonbaar gemaakt. Duizenden woningen liepen schade op. De straten lagen vol met dierenkadavers. In de hitte van de zomer was er overal stank. Dagenlang hadden de wijken geen toegang tot water en elektriciteit. De lichamen van vermoorde burgers moesten door het uitgaansverbod in moskeeën en verenigingen bewaard worden. Het lichaam van de 10-jarige Camile Gagirga werd 3 dagen lang in een vriezer in huis bewaard. Camile`s moeder had daarvoor 1 nacht in hetzelfde bed geslapen als het lijk. Gedurende de periode van het uitgaansverbod werd iedereen toegang tot de stadskern ontzegd: mensenrechtenverdedigers, civiele organisaties, ngo's, ... Ook een groep met o.a. 2 ministers en de 2 co-voorzitters van de HDP, werd toegang tot de stad ontzegd. Een andere groep met meer dan 300 advocaten die Cizre wilden binnengaan, werd ook verboden om de stad binnen te gaan. Cizre werd 9 dagen lang van de wereld afgesneden. Het 9 dagen durende uitgaansverbod in Cizre was een eerste oefening voor de Turkse staat om grote vernielingen aan te richten in stadskernen in de Koerdische regio's. In het bijzonder de in de Nur-wijk aangerichte vernietigingen, waaronder in brand gestoken en vernielde huizen, grote kuilen op straat, met kanonnen beschoten en met bloed bevuilde muren, de losse lichaamsdelen: al deze zaken lieten zien hoe groot en destructief deze aanval op Cizre was.

Na het opheffen van de toegangsverbod werd Cizre, als het ware overspoeld met bezoekers. Iedereen die Cizre binnenkwam en vaststelde wat er gebeurd was, was gechoqueerd door hetgeen men zag. Iedereen vroeg zich af hoe een staat zulke verschrikkingen tegen haar eigen burgers kan toepassen en rechtvaardigen. Hoe kan een staat één van zijn eigen steden dagenlang onder vuur houden? Maar dit is precies wat er gebeurd is in Cizre. De heilige staat had er "De kracht van de Turk" laten zien. Na deze gebeurtenissen werden uitgaansverboden in de Koerdische steden door de Turkse staat als "normaal" gezien. In verschillende andere steden werden ook uitgaansverboden afgekondigd. Voortaan werd in de Koerdisch steden feitelijk de noodtoestand toegepast.

Na deze blokkade van 9 dagen kreeg Cizre veel aandacht in de publieke opinie. Er kwamen uit Turkije en uit diverse delen van de wereld mensenrechtenverdedigers, journalisten en politici om de

situatie ter plaatse vast te stellen en te veroordelen. Ook na deze periode werden diverse malen uitgaansverboden opgelegd in Cizre. Maar deze bleven telkens beperkt tot 2 of 3 dagen. Op 15 december 2015 werd in Cizre een uitgaansverbod afgekondigd dat bijna 79 dagen zou duren en voor veel ellende zou zorgen. Dit verbod duurde tot 2 maart 2016. In deze periode van uitgaansverboden verbleef ik, omwille van gezondheidsproblemen, in Ankara. Ik ben, als mensenrechtenverdediger, meerdere malen naar het Turks parlement gegaan. Maar noch de mensenrechtencommissie van het parlement, noch een parlementslid van de AKP-regeringspartij wilde mij ontmoeten. De parlementsleden van de oppositie vertelden mij dat zij enkel het onderwerp in het parlement ter sprake zouden brengen, dat dat het enige was dat men kon doen. Eenieder tot wie ik mij wendde gaf hetzelfde antwoord. Vele bestuurders luisterden zelfs enkel naar me en deden vervolgens niets. Dit alles terwijl mijn familie in Cizre vastzat. Dit verbod duurde 79 dagen en, net zoals vele andere mensen, ben ik gescheiden gebleven van mijn dierbare familie. Gedurende deze periode heb ik mij gewend tot het Grondwettelijke Hof en de EHRM, beiden zonder enig resultaat.

De Turkse staat had tegen de burgers van Cizre eenzijdig en officieel de oorlog verklaard. Omsingeld door tanks en kanonnen van de Turkse staat, leek het alsof Cizre een stad van een vijandige staat was! Elke dag kwamen er berichten over overreden burgers, berichten die niet onlogisch waren van een stad die constant door tanks werd aangevallen en platgebombardeerd. Zelf heb ik als mensenrechtenverdediger in mijn agenda 79 doden bijgehouden. Ik kon het niet verdragen om de doden verder te blijven tellen. Elke dag hoorde en noteerde ik het overlijden van een kennis, en bedacht me: “Hoe lang kan een mens dit volhouden?”

Het exacte aantal dodelijke burgerslachtoffers dat gevallen is sinds het afkondigen van het uitgaansverbod, weet eigenlijk niemand. Maar er vonden duidelijk ontelbare mensenrechtenschendingen plaats. In de 21-e eeuw heeft de Turkse staat stadskernen gekozen als doelwit van militaire campagnes. Alleen al in Cizre werden duizenden burgers gedwongen te verhuizen. Tienduizenden kwamen op straat terecht. Als er niet zo’n enorme solidariteit bestond tussen de lokale bevolking, zouden honderden kinderen gestorven zijn door honger en gezondheidsproblemen. Meer dan 41.000 kinderen konden maandenlang niet naar school gaan. Hun recht op onderwijs werd hen ontnomen. De vrijheden van de mensen werden hen ontnomen. De burgers werden gedwongen om hun huizen en hun levens te riskeren om in hun basisbehoeften te voorzien, zoals brood, water en voedsel. Sommigen werden, zodra ze zich op straat begaven om het nodige te doen om te kunnen overleven, doodgeschoten of verwond. De burgers werden al hun basisrechten ontnomen, zoals recht op gezondheid, recht op voedsel en water, onschendbaarheid van het huisrecht, enzoverder.

Vele lijken werden niet aan hun families bezorgd en werden in plaats daarvan in andere steden begraven, in onbekende graven. Bij de begrafenissen van sommige vrouwen werden onmenselijke behandelingen toegepast: hun levenloze lichamen werden tentoongesteld en soldaten van de elitetroepen deelden foto`s op sociale media met de naakte lichamen van de overleden vrouwen. Zoals ik reeds aangaf, bestaan er enkel schattingen over het aantal slachtoffers die de afgelopen 1,5 jaar gevallen zijn. Feit is wel dat er vele burgerslachtoffers waren.

Uit onderzoeken blijkt dat enkel in Cizre gedurende het uitgaansverbod meer dan 300 burgers werden vermoord. Tenminste 150 daarvan zijn levend in de kelders van hun huizen verbrand door Turkse soldaten. In het lijkenhuis heb ik vele van hun verbrandde lichamen gezien. Het was verschrikkelijk. Er hebben officieel mensenrechtenschendingen plaatsgevonden. Tenminste 137 burgers werden binnen de grenzen van hun woningen afgeslacht. Het wrange is dat de staat al deze mensen, waaronder een baby van 35 dagen, als terroristen registreert. In Cizre zijn ook groepen bestaande uit parlementsleden en wethouders door de pantservoertuigen onder vuur genomen. Inclusief de viceburgemeester vielen hierbij 10 gewonden en stierven 2 deelnemers. Het openbaar ministerie heeft niet de moordenaars maar de gewonden als verdachten van het misdrijf gedagvaard.

In Cizre maakte men niet alleen het sterven van mensen mee. De lijken van de gedode burgers werden dagenlang op straat, in huizen, in kisten, in kasten, bewaard. De gewonden vertelden hoe ze zichzelf met primitieve middelen medisch hebben verzorgd. De gewonden die zich tot een ziekenhuis wendden werden, hoewel gewond, aangehouden.Gezinnen die hun leden verloren werden slachtoffer van zeer ernstige psychische martelingen. Vele lijken van gedode burgers werden op verre locaties begraven. Zij die hun DNA hebben afgestaan, moesten van de justitiële autoriteiten maandenlang wachten. Tientallen gezinnen hebben, zelfs na 1 jaar, niet de lijken van hun overleden familieleden teruggekregen, en weten ook niet waar ze begraven zijn. Zij die wel de lijken kregen, kregen van staatswege geen toestemming om hen te begraven. Onder politietoezicht werden de lijken door de gemeente begraven.

De mensenrechtenschendingen in Turkije worden door verschillende mensenrechtenverdedigers verzameld. Deze rapporten zijn gebaseerd op zeer concrete, betrouwbare informatie. Maar helaas blijft Europa haar stilte bewaren, ondanks deze overduidelijke mensenrechtenschendingen. De Koerden vragen zich af hoe lang deze stilte nog zal blijven duren.

Abdulkerim Pusat is vertegenwoordiger van de mensenrechtenorganisatie Insan Haklari Dernegi (IHD) in Cizre.
Vertaald uit het Turks door Levon Palamciyan.

De Koerden Kort

Kristel Cuvelier

Repressie van Koerdische politici in Turkije gaat ongemeen verder

De juridische vervolging van nagenoeg alle parlementsleden van de pro-Koerdische Democratische Partij der Volkeren (HDP) - de derde grootste partij in Turkije - en burgemeesters van haar regionale zusterpartij Partij van de Democratische Regio's (DBP), gaat in hoog tempo verder. Bijna 9000 partijfunctionarissen en activisten van deze pro-Koerdische partijen zijn de afgelopen maanden gearresteerd geweest. Naar schatting 2800 HDP-leden, waaronder 12 parlementsleden, zitten momenteel vast in de gevangenis. Vierenzeventig DBP-burgemeesters zijn gearresteerd geweest en in 61 Koerdische steden en gemeenten is het stadsbestuur overgenomen door functionarissen die aangesteld zijn door de AKP-regering. Er zijn meer dan 600 aanklachten ingediend tegen HDP-parlementsleden. Tegen HDP-covoorzitter Selahattin Demirtaş alleen al lopen meer dan 90 rechtszaken, alles samen goed voor vele honderden jaren cel. Doorgaans zijn de aanklachten op heel weinig gebaseerd en men zou deze kunnen beschouwen als lasterlijke aangiftes, maar de arrestaties en de rechtszaken bemoeilijken het werk van de partijen ondertussen aanzienlijk. "De partij is grotendeels verlamd door de arrestaties, maar we proberen een minimumagenda aan te houden," vertelde HDP-parlementslid Mithat Sancar aan Al-Monitor, "namelijk een democratisch politiek systeem en vredesonderhandelingen." Demirtaş, die zich duidelijk heeft uitgesproken tegen het invoeren van een presidentieel systeem, zal opgesloten blijven gedurende de hele campagneperiode naar aanloop van het referendum van 16 april over de grondwetswijzigingen die president Erdoğan ongekende presidentiële macht zouden geven. HDP-parlementslid Nazmi Gur vertelde aan Al-Monitor: "Demirtaş blijft twee boodschappen sturen vanuit de gevangenis: blijf jullie inzetten voor legale politiek en blijf hameren op democratische middelen, (met andere woorden) blijf in het parlement, onafhankelijk van hoeveel parlementsleden er nog overblijven."

Hoger beroep in Belgische rechtszaak tegen Koerdische politieke beweging

De rechtszaak tegen een aantal belangrijke Koerdische politici, activisten en mediahuizen in België wordt verdergezet in hoger beroep. Een dertigtal Koerden en enkele Koerdische mediaorganisaties worden al enkele jaren in België vervolgd voor 'terrorisme' en dat op aandringen van de Turkse staat, die zich burgerlijke partij heeft gesteld. Het eerste vonnis in deze rechtszaak betekende een grote opluchting voor alle beklaagden en een zeer belangrijk juridisch precedent voor de Koerdische beweging. De Brusselse Raadkamer besliste immers op 3 november 2016 dat het Turks-Koerdische conflict beschouwd moet worden als een 'gewapend conflict' en dat de terrorisme-wetgeving dus niet van toepassing kan zijn. Niet veel later ging het Federaal Parket echter tegen dit vonnis in beroep, waardoor de juridische vervolging dit voorjaar opnieuw verdergaat.

Moorden op drie Koerdische vrouwen in Parijs blijven onbestraft

Vier jaar geleden, op 9 januari 2013, werden drie Koerdische politieke activistes doodgeschoten in het Koerdistan Informatiecentrum in Parijs. Het gaat om Sakine Cansız, één van de mede-oprichtsters van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), Fidan Doğan, de Parijse vertegenwoordiger van het Koerdistan Nationaal Congres (KNK) en Leyla Şaylemez, een jonge vrouw die actief was binnen de Jongerenbeweging van Koerdistan. Het proces tegen de vermoedelijke dader, Ömer Guney, had op 23 januari dit jaar - na heel veel vertragingsmanoeuvres - eindelijk van start moeten gaan. Op 17 december 2016 overleed Ömer Guney echter in de gevangenis, waarop de Franse autoriteiten de rechtszaak sloten. Familie en vrienden van de slachtoffers willen dat de rechtszaak heropend wordt en vooral dat de mogelijke betrokkenheid van de Turkse inlichtingendienst MIT onderzocht wordt.

Kristel Cuvelier, stafmedewerker Koerdisch Instituut vzw

Fluisteringen van oorlog
Leven onder een voortdurend conflict

Alex Kemman

In Hakkâri, net zoals in veel andere gebieden in Koerdistan, is de oorlog altijd aanwezig. Soms als een zinderende storm in de verte en soms gewelddadig op de drempel voor de deur. De mensen hebben geleerd te leven met de constante spanning, maar dit maakt de trauma's en de pijn er niet minder om. Laat staan het leven in de dagelijkse realiteit van onderdrukking en geweld.

Eigenlijk is dit al eeuwen zo. Vele koninkrijken hebben geprobeerd de woeste bergen van deze regio te domineren. Ze zeggen dat zelfs Alexander de Grote een omweg moest maken. Daarnaast vluchtten veel minderheden naar de bergen en valleien van Hakkâri om de autoriteiten te mijden. Desondanks is de geschiedenis bloedig, zo zijn er slechts archeologische resten over van de vele Assyriërs die hier vroeger woonden. In 1984 was Şemdinli een van de twee plekken waar de PKK haar gewapende strijd begon. Nog altijd is de organisatie sterk aanwezig in deze provincie.

Vaak zit er weinig anders op dan thee drinken en rondhangen, het liefst gesmokkelde thee uit Iran.

De Grote Zab rivier is een van de snelst stromende rivieren van Turkije, maar er bestaan plannen om deze in te dammen.

Iedereen heeft wel een familielid in de bergen of iemand die om politieke redenen gevangen zit. Het gooien van een steen op een demonstratie of het dragen van een politieke vlag, zelfs het simpelweg uiten van Koerdisch zijn, is voldoende om als 'terrorist' vastgezet te worden. De Turkse staat heeft de provincie decennialang in haar ontwikkeling geremd, en is voornamelijk aanwezig door de militaire posten die over het land verspreid zijn en de patrouillerende politie-eenheden.

Reizend door Hakkâri kom je overal verhalen tegen en signalen van het conflict. Naar de wonderschone bergen kan je niet meer doordat het verboden gebied is. Een vader durft er zijn huis haast niet uit door de sporen die de martelingen achtergelaten hebben. Om nog maar te zwijgen van het meest recente geweld, waarin duizenden huizen in Yüksekova vernietigd zijn en net zoveel families dakloos zijn gemaakt. Deze foto's gaan over de langdurende spanning, en de periode van de aanloop naar oorlog.

Alex Kemman werkt aan een fotoboek over Hakkâri: 'Whispers of War', waarin persoonlijke verhalen in combinatie met foto's een beeld van de regio schetsen.

Om op de hoogte te blijven like "Whispers of War photobook" op facebook. Of e-mail naar info@ alexkemman.org

Traangas vult de lucht. Sommige zeggen dat Yüksekova zo weinig vogels heeft door het vele gebruik hiervan.

Overal in de Hakkâri provincie staan militaire basissen. Een vriend grapte eens nadat we weeral onze legitimatie moesten laten zien: "Zie je, zelfs de Turkse staat ziet dit niet als Turkije".

'Pax Russia' in Syrië

Ludo De Brabander

Komt er dan toch nog een einde aan de oorlog in Syrië? Dat is wellicht te optimistisch. Na een brutale militaire campagne in Oost-Aleppo werkt Rusland aan een politieke oplossing.

Verschillende lokale en regionale machten voeren een verbeten en moeilijke strijd tegen de Islamitische Staat (IS) die nog lang niet verslagen is. Elders in Syrië is het geweld niet verdwenen maar toch wel substantieel afgenomen. Dat is een gevolg van een broos staakt-het-vuren dat Rusland en Turkije hebben bemiddeld tussen het Syrische regime en een aantal belangrijke gewapende oppositiegroepen. De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties verwelkomde het staakt-het-vuren, maar het is een beperkt aantal landen dat het diplomatiek initiatief naar zich toe heeft getrokken.

Een maand na de inwerkingtreding van het staakt-het-vuren belegden Rusland, Turkije en Iran 'Syrische vredesonderhandelingen' in Astana, de hoofdstad van Kazachstan. Deze onderhandelingen waren niet alleen 'bijzonder' omdat de VS er slechts als waarnemer bij was, maar ook omdat de oppositie ditmaal vertegenwoordigd werd door de strijdende partijen op het terrein. Voorheen ging het om de politieke oppositie in het buitenland met weinig impact op de strijdende milities. Deze nieuwe vredesonderhandelingen moesten in eerste instantie het staakt-het-vuren versterken. De drie betrokken buitenlandse machten hebben afgesproken dat er een trilateraal mechanisme komt dat moet toezien dat het staakt-het-vuren wordt gerespecteerd. Dat moet er meteen voor zorgen dat de humanitaire toegang tot naar schatting 650.000 mensen in belegerde gebieden zal verbeteren. Er komt een gezamenlijk militair monitoringcentrum in Astana. De Speciale VN-Gezant voor Syrië, Staffan de Mistura, drukte de hoop uit dat dit staakt-het-vuren een "ondersteunend klimaat" zal creëren voor politieke onderhandelingen in Genève die gepland zijn voor 8 februari. Die zullen gehouden worden onder auspiciën van de Verenigde Naties en hebben de ambities om eerste stappen te zetten rond bestuur, grondwet en verkiezingen in Syrië op basis van resolutie 2254 van de VN-Veiligheidsraad.

RUSSISCHE OOGST

Rusland laat geen kansen liggen om de diplomatieke oogst binnen te halen als gevolg van de militaire overwinning in Oost-Aleppo. Moskou tekende een nieuw akkoord met Syrië om de Russische marinebasis aan de kust van de Middellandse Zee in Tartous uit te breiden. Er zijn ook nieuwe afspraken gemaakt over een versterking van de Russische aanwezigheid op de luchtmachtbasis in Latakia.

Een paar dagen na de onderhandelingen in Astana overhandigde Moskou meteen een ontwerp van een nieuwe grondwet aan de strijdende partijen met een paar opmerkelijke bepalingen die nochtans gevoelig liggen in zowel Damascus als bij het grootste deel van de Syrische oppositie. Zo zou het woord 'Arabisch' geschrapt worden in de officiële benaming van het land, dat nu als 'Syrische Arabische Republiek' door het leven gaat. Dat is een tegemoetkoming aan de etnische minderheden in het land, zoals de Koerden en de Turkmenen. Daar blijft het niet bij in het Russische voorstel. Er komt een decentralisering van het bestuur met een zekere graad van autonomie in Rojava, de Koerdische regio, wat volgens Moskou het land voor uiteenvallen moet behoeden. De autonomie zou vooral cultureel zijn, waarbij de Koerdische en Arabische taal in Rojava op gelijk niveau worden geplaatst. Volgens het voorstel zal de "culturele identiteit worden verzekerd", maar verder is "elk verlies van Syrisch territorium onaanvaardbaar". Staatsgrenzen kunnen enkel gewijzigd worden na een algemeen referendum met deelname van alle burgers. Tot slot zou de macht van de president ingeperkt worden ten voordele van het parlement dat verantwoordelijk is voor beslissingen over oorlog en vrede, de president kan afzetten en leden van het grondwettelijk hof moet

aanduiden. De president kan ook nog maar één keer herkozen worden voor een termijn van zeven jaar. In de huidige grondwet heeft de Syrische president de macht om het parlement te ontbinden. Dit artikel is in het Russische voorstel verdwenen. Dat geldt ook voor de passage die stelt dat de president het islamitisch geloof moet aanhangen en dat de islam de belangrijkste bron vormt van de wetgeving.

Het voorstel zorgde voor sterke negatieve reacties bij zowel de Syrische regering, als bij de Arabische oppositie en Turkije. Voor de oppositie is het feit dat een buitenlandse mogendheid een grondwet opstelt al een voldoende reden om het voorstel te verwerpen. Er wordt onder meer verwezen naar de slechte ervaringen met de Iraakse grondwet die onder Ameriakaanse bezetting werd opgesteld. De Russische hoofdonderhandelaar in Astana, Alexander Lavrentyev benadrukte evenwel dat het enkel het politieke proces wil vooruithelpen en het niet de bedoeling is om te interfereren in het constitutioneel proces.

VERHOUDINGEN MET IRAN EN TURKIJE

De Russische rol is opmerkelijk. Het land zet niet alleen veel uitdrukkelijker in op een politiek proces, maar gaf het Syrische regime een duidelijk signaal dat het bondgenootschap tussen beide landen niet onvoorwaardelijk is. Moskou bekritiseerde Damascus voor herhaaldelijke schendingen van het staakt-het-vuren en riep Iran op om zich te houden aan de verbintenissen die het is aangegaan in Astana. Iran wil Assad absoluut in het zadel houden en dat maakt dat deze laatste zich onafhankelijker kan opstellen tegenover Rusland dat zijn militair engagement wat wil terugschroeven.

De relaties met Turkije, dat traditioneel een deel van de gewapenden steunt, zijn dan weer aan de beterhand. De Turkse vicepremier, Mehmet Simsek, heeft openlijk erkend dat een politieke oplossing zonder Assad niet meer mogelijk is. De belangrijkste Turkse prioriteit is het beperken van de politieke en militaire macht van de Syrisch-Koerdische YPG (Volksbeschermingseenheden) dat het ziet als een afdeling van de 'terroristische' PKK. De Turkse politiek in Syrië is weinig succesvol en contraproductief gebleken, wat onder meer blijkt uit een reeks aanslagen in Turkije. Turkije is sinds de zomer van 2016 – in een poging om zowel IS uit de grensstreek te verjagen als om de opmars van de Koerdische YPG te stuiten – ook nog eens in een militair avontuur betrokken geraakt en vecht al weken met weinig succes en bloedige verliezen tegen IS rond het strategische stadje Al-Bab. Turkije zag zich genoopt om tot een goede verstandhouding te komen

De belangrijkste Turkse prioriteit is het beperken van de politieke en militaire macht van de Syrisch-Koerdische YPG

met Moskou in de hoop de Syrische Koerden – die in hun strijd tegen IS de steun krijgen van de VS – af te blokken. Turkije rekende er vermoedelijk op dat betere relaties met Damascus zich op termijn tegen de Koerdische oppositie kunnen keren. Tussen Damascus en de YPG bestaat een de facto niet-aanvalspact. Eens IS is vernietigd, een belangrijke prioriteit voor zowel Moskou als Washington, is het niet ondenkbaar dat Damascus en de verschillende buitenlandse machten zouden oordelen dat de Koerden niet meer nodig zijn.

TRUMP EN POETIN

Een andere belangrijke vraag is hoe de relaties tussen beide grootmachten zelf zullen evalueren. De nieuwe president Trump heeft al laten verstaan verbeterde relaties met Poetin na te streven. Maar hij toont zich ook voortvarend, onberekenbaar en weinig coherent. Zo kondigde hij vorige week aan dat er "safe zones voor de mensen in Syrië" moeten komen. Hij gaf het Pentagon opdracht om gauw met een plan op de proppen te komen. Hij deed blijkbaar geen moeite om Moskou te consulteren over dat plan.

Het instellen van een 'veilige zone' kan ontaarden in een militaire confrontatie met Syrië en Rusland

Hoewel het voornaamste doel van Trumps plan is om ervoor te zorgen dat de Syrische vluchtelingenstroom naar het buitenland wordt ingedamd, eerder dan burgers te beschermen, kan het instellen van zo'n 'veilige zone' ontaarden in een militaire confrontatie met Syrië en Rusland die over een goed uitgerust luchtafweergeschut beschikken. De VS is in elk geval niet zomaar meer aan zet en moet rekening houden met de gewijzigde machtsverhoudingen en de positie van Rusland in het land. Dat is de prijs die Washington heeft betaald voor de 'regime change'-politiek van Obama.

DE VERKEERDE GOK VAN OBAMA

Na de rampzalige militaire interventies in Irak en Afghanistan hoedde president Obama zich ervoor om aan een nieuw militair avontuur te beginnen. In plaats daarvan koos hij voor een (geheim) militair steunprogramma aan de zogenaamde 'gematigde' Syrische oppositie en deed hij een beroep op Turkije, Qatar en Saudi-Arabië. Obama beweerde dat hij een democratische oplossing nastreefde. Maar dat klonk weinig geloofwaardig als daarvoor de steun werd ingeroepen van landen die zelf een autoritair of absoluut bestuur kennen. Uiteindelijk zou de extremistische gewapende oppositie het meest profiteren van de geleverde wapens en financiële steun. In augustus 2012 waarschuwde de Amerikaanse militaire inlichtingendienst dat de Moslimbroeders, al Qaida en Salafisten de belangrijkste oppositiekrachten vormden met het doel een sektarische oorlog te voeren die moet resulteren in een Salafistische staatsordening. Washington weigerde de strategie aan te passen ook al beklaagde minister van Buitenlandse Zaken Kerry zich erover dat de Golfstaten tonnen wapens leverden aan "al Qaida en de extremistische elementen van Jihadi's afkomstig uit andere delen van de wereld." Maar vorige zomer onthulde Kerry ook dat de VS erop rekende dat Assad onder druk zou komen te staan als gevolg van de opmars van IS en zo verplicht zou worden om te onderhandelen. Maar, aldus Kerry, Rusland verscheen op het militaire toneel omdat IS te bedreigend werd. "Wij keken toe (…) in plaats van te onderhandelen, kreeg hij Poetin zover om hem te steunen".

Dit staaltje van Machiavellistische politiek heeft Syrië niet alleen in een lange oorlog ondergedompeld, maar er ook voor gezorgd dat de VS het leiderschap over de Syrische politieke scene is kwijtgespeeld. Het is nog onzeker of de aangekondigde onderhandelingen van 8 februari in Genève effectief zullen plaatsvinden. Wel staat vast dat Rusland, dat militair hard optrad in Oost-Aleppo en niet opkeek van een burgerdode meer of minder, er alvast in geslaagd is om de wapens gedeeltelijk te doen zwijgen en op termijn misschien zelfs een politieke oplossing kan forceren.

Ludo De Brabander is woordvoerder van Vrede vzw. Hij is auteur van o.m. 'Als de NAVO de passie preekt' (EPO, 2009 - samen met Georges Spriet) en 'Oorlog zonder grenzen' (EPO, 2015). Hij is van bij de start (1999) redactielid van Uitpers.

Interview met Salih Muslim:

"De enige manier om Syrië bij elkaar te houden is de invoering van een gedecentraliseerd, democratisch en seculier systeem."

Jonathan Steele en Carne Ross

Salih Muslim is co-voorzitter van de PYD, de Koerdische politieke beweging die in het noorden van Syrië een autonoom bestuur leidt. In december was Salih Muslim in het Europese Parlement. Journalist Jonathan Steele en ex-diplomaat Carne Ross namen een publiek interview met hem af.

Salih Muslim Muhammad is de co-voorzitter van de Democratische Unie Partij (PYD), de Koerdische politieke beweging die in Rojava (het noorden van Syrië) een de facto autonoom bestuur heeft geïnstalleerd. De verdediging van het gebied is in handen van de gewapende vleugel van de partij, de Volksbeschermingseenheden (YPG). Tegen de achtergrond van een Syrische burgeroorlog, slaagden zij er in om nagenoeg de hele Koerdische regio in Syrië op de Islamitische Staat (IS) te heroveren. In het strijdgewoel verloor Muslim drie jaar geleden zijn zoon. Hoewel de Turkse autoriteiten Salih Muslim in 2013 en 2014 nog ontvingen voor overleg, beschouwen ze de PYD/YPG inmiddels als een terroristische organisatie. Ze beschuldigen de partij ervan banden te onderhouden met de Koerdische Arbeidersbeweging PKK, die op haar beurt op de terroristische lijst staat van zowel Turkije, de VS als de EU. Na berichten over een aantal mislukte moordpogingen in opdracht van de Turkse overheid op Salih Muslim, schreef Ankara op 22 november 2016 een arrestatiebevel tegen hem uit. De VS en Europa zouden hier behoorlijk verbolgen op kunnen reageren aangezien ze de PYD/YPG als een bondgenoot beschouwen in de strijd tegen IS in Syrië. Op 13 december was Salih Muslim te gast in het Europese Parlement te Brussel. Journalist Jonathan Steele en de Britse ex-diplomaat Carne Ross namen een publiek interview af met Muslim (red).

Steele: Hoe is de situatie in Rojava? Waarvoor strijden jullie?

Het Koerdische volk is in een strijd verwikkeld voor vrijheid en mensenrechten in het Midden-Oosten. Niet enkel voor het Koerdische volk, maar voor de mensheid. In Europa was er een gelijkaardige eeuwenlange strijd voor mensenrechten en menselijke waarden. Deze menselijke waarden staan in het Midden-Oosten onder druk. Het Koerdische volk neemt het samen met de andere volkeren in Rojava op voor deze menselijke waarden. [In Rojava leven naast de Koerdische meerderheid ook Arabieren, Assyriërs, Turkmenen, Armeniërs, Circassiërs en Êzîdî's. In de Grondwet van Rojava, die aangenomen werd op 29 januari 2014, staat een expliciete bevestiging van de rechten van de minderheden in het gebied, nvdr.]

Wat er nu gaande is in het Midden-Oosten is het gevolg van een verhaal dat startte in het begin van de twintigste eeuw met het Sykes-Picot-Verdrag. Dit geheime verdrag werd opgesteld in 1916 tussen de twee imperiale machten Groot-Brittannië en Frankrijk in anticipatie van de overwinning op de Ottomanen in Wereldoorlog I. Het deelde het Midden-Oosten op als een taart en resulteerde in nieuwe natiestaten waarin de Koerdische realiteit werd genegeerd, maar ook die van andere minderheden. Dat zorgde voor zware spanningen en geweld. Die strijd is nog altijd aan de gang. Bepaalde staten proberen hun rijk vandaag opnieuw uit te bouwen, zoals Turkije onder president Erdoğan. Maar ook landen als Saoedi-Arabië, Qatar of zelfs Iran handelen op grond van dezelfde mentaliteit en proberen hun invloed uit te breiden. Een aantal van die landen wil een verandering van het regime in Syrië omdat ze denken dat dit hun belangen zou dienen. Ze zitten dus nog steeds vast in dezelfde oude mentaliteit.

Het eerste wat moet gebeuren om daar verandering in te brengen en tot echte democratie te komen in het Midden-Oosten, is de wijziging van de invulling van het concept 'natiestaat'. In Rojava proberen we aan die

verandering te werken. Het is nog niet 100 procent zoals het zou moeten zijn, maar het lukt toch redelijk goed. Het gaat over een mentaliteitsverandering bij mensen en het aanvaarden van het feit dat we met elkaar moeten samenleven, dat wil zeggen dat we het pluralisme moeten aanvaarden. Bij het bestuursmodel dat we in Rojava in de praktijk proberen te brengen zijn de drie grootste bevolkingsgroepen actief betrokken: de Koerden, de (christelijke) Assyriërs en de Arabieren. Met vertegenwoordigers van die groepen hebben we een sociaal contract opgesteld, dat nu geldt als een soort van Grondwet voor Rojava.

Een tweede zaak die we in Rojava proberen te verwezenlijken is gendergelijkheid. De gendergelijkheid wordt toegepast in alle bestuursinstellingen, onder meer via het systeem van het co-voorzitterschap, waarbij elke institutie zowel door een man als een vrouw wordt voorgezeten. Een ander principe is het secularisme. Er bestaat een grote religieuze diversiteit in onze gemeenschap, met christenen, Êzîdî's [een geloofsovertuiging die elementen uit verschillende andere religies met elkaar vermengt en door IS als duivelarij wordt beschouwd, nvdr], soennieten, sjiieten, Alawieten, enzovoort. We denken dat een seculier, democratisch en federaal bestuursmodel de oplossing kan zijn voor heel Syrië en misschien in een verre toekomst zelfs voor het hele Midden-Oosten. Het is een democratisch alternatief voor de bestaande systemen. We hebben dit pluralistisch en gender-gelijkwaardig model in onze regio geïmplementeerd. Maar het vereist een mentaliteit die totaal ingaat tegen de stromingen die religieuze staten aanhangen. Het grote probleem is dat we nog altijd met deze erg vuile oorlog zitten.

Steele: Laten we even verder ingaan op het thema van de vuile oorlog. Het Turkse leger is binnengevallen in delen van Noord-Syrië, en bevindt zich nu ten westen van Kobani en Tell Abyad, Koerdische steden die onder controle staan van de Volksbeschermingseenheden (YPG). Verwacht je dat het Turkse leger verder zal oprukken in Koerdisch gebied?

We moeten beseffen wat het echte doel is van Turkije. Voor Ankara geldt nog steeds dat de beste Koerd een dode Koerd is. Daesh [het Arabisch acroniem voor de Islamitische Staat, nvdr] en andere jihadistische groepen komen niet uit de lucht gevallen. Iemand creëerde hen, iemand gaf hen geld en wapens. Er zijn buitenlandse krachten die hier achter zitten. Wij geloven dat Turkije één van de krachten is die de extremistische jihadisten heeft helpen creëren en ze heeft ingezet als een instrument tegen de Koerden. Maar nu moet Turkije toezien hoe Daesh nederlagen lijdt. De bedoeling van de Turkse invasie is om de militaire operatie te bemoeilijken van de Syrische Democratische Strijdkrachten [een multi-etnische en multi-religieuze alliantie van milities,

PYD-covoorzitter Salih Muslim Muhammad

waaronder de Koerdische Volksbeschermingseenheden, nvdr] ter bevrijding van de stad Raqqa [de 'hoofdstad' van IS in noordoostelijk Syrië, nvdr]. Zoals je weet is er een succesvolle coalitie tussen de Syrische Democratische Strijdkrachten en de internationale militaire alliantie tegen Daesh. Dit past niet binnen de Turkse belangen en dus vielen Turkse troepen Noord-Syrië binnen om te voorkomen dat Daesh zou vernietigd worden. Ondanks het optreden van de internationale coalitie tegen Daesh en de officiële Turkse deelname aan die coalitie, werkt Ankara dus nog altijd samen met de jihadisten.

Steele: Wat verwacht je van de Verenigde Staten? Washington werkt nauw samen met de YPG voor de coördinatie van de luchtaanvallen tegen Daesh en het zet Speciale Eenheden in aan de zijde van YPG, m.a.w. de VS is een bondgenoot van de Koerden in Noord-Syrië. Wat zal er gebeuren als Turkije Rojava verder binnendringt? Denk je dat de VS de Koerden zal beschermen tegen Turkije of mogen we een nieuw verraad verwachten van de VS ten opzichte van de Koerdische zaak?

In de eerste periode van het conflict was er amper sprake van Koerdische en Amerikaanse relaties, en als er al contacten waren dan was het om de Koerden te gebruiken. Maar toen op het terrein bleek dat de Koerden in staat waren om Daesh af te stoppen, waren de VS en de hele wereld plotseling geïnteresseerd in wie we waren en wat we deden. Natuurlijk waren we er als Koerdisch volk niet ontevreden over dat ze ons ontdekt hadden en relaties wilden aanknopen. Nu vormen we met een brede alliantie een front tegen Daesh. De VS kent de realiteit nu. Maar het probleem met Washington is dat het niet betrouwbaar is en op gemaakte afspraken kan terugkomen. We mogen niet vergeten dat de VS terwijl het naar ons luistert, ook naar de anderen luistert en dat het eveneens samenwerkt met Turkije. Maar nu beschikken we wel over rechtstreekse contacten. We zijn daar uiteraard blij mee. We zouden willen dat de contacten niet uitsluitend dienen om tegen Daesh te vechten en dat we ook nauwe relaties kunnen ontwikkelen op andere terreinen. Hoewel de Amerikanen en de Europeanen de Koerden nu plots hebben ontdekt, gebeurt het nog altijd dat men weigert Koerdische vertegenwoordigers te ontmoeten. We weten dat landen als Turkije daar niet willen van weten. Maar we zijn een volk met 40 miljoen mensen. Je kan de Koerden niet blijven negeren.

Ross: Kan je ons eens vertellen hoe de diplomatieke situatie er uitziet voor Rojava? Vanuit New York, waar de Verenigde Naties zetelt, zie ik de uitsluiting van de Koerden van onderhandelingsrondes. Zitten de Koerden niet in een soort van diplomatiek isolement? En wat proberen jullie daar aan te doen?

Zoals je weet startte de oorlog in Syrië in 2011 en is men van toen al in de weer om te zoeken naar oplossingen. Er waren de vredesonderhandelingen van Genève I en II en alles wat er na volgde. Deze onderhandelingen faalden onder meer omdat ze de bevolking van Rojava uitsloten. Ik praat niet alleen over de Koerden, maar ook over de Assyriërs en de Arabieren met wie we in Rojava samenwerken. Door hen uit te sluiten toonden de onderhandelende partijen dat ze niet ernstig op zoek waren naar een oplossing voor de Syrische crisis. We werden in december 2015 zelfs uitgesloten van het in Riad opgerichte Hoge Onderhandelingscomité *[een verenigde delegatie van 34 oppositiegroepen en individuen die bereid zijn om te onderhandelen met de Syrische regering]*. Als de pogingen om te onderhandelen ernstig zijn dan mogen de politieke instellingen van Rojava niet langer worden uitgesloten. Het feit dat ook de VN geen directe contacten onderhoudt met Rojava, bijvoorbeeld voor humanitaire hulp, is problematisch. Dat is niet fair. Er wordt gesproken met het Syrische regime en met Turkije, maar niet met de bevolking van Rojava. We proberen dat diplomatiek contact wel te leggen. Misschien dat daar in de toekomst verandering in zal komen, zodat er minstens humanitaire hulp kan geleverd worden. *[Vertegenwoordigers van de administratie in Rojava waren niet uitgenodigd op de recente vredesgesprekken in Astana, die door Turkije, Rusland en Iran geleid werden. Ze zullen eveneens waarschijnlijk niet welkom zijn op de vredesonderhandelingen in Genève die op 20 februari 2017 van start gaan. (Nvdr.)]*

Steele: Het ziet er naar uit dat het Syrische leger heel de stad Aleppo zal controleren in de volgende weken of maanden. Wat zou dat betekenen voor de oorlog? Zou er vlugger een eind aan komen? Of net niet? (In december 2016 heroverde het Syrische leger Oost-Aleppo, nvdr.)

Dat is moeilijk te voorspellen. We doen ons best om dit bloedvergieten met alle middelen te voorkomen. We willen dat er eindelijk serieus onderhandeld wordt, dat de problemen politiek worden uitgeklaard en niet via gevechten. Wat er nu gebeurt is een heel grote

Journalist Jonathan Steele en ex-diplomaat Carne Ross interviewden Salih Muslim tijdens de 13de EUTCC-conferentie op 7 december 2016 in het Europees Parlement.

tragedie – het bombarderen van wijken door het Syrische leger, door de Russen, maar ook door Syrische oppositiekrachten die door Turkije worden gesteund. We willen dat de slachtpartij in Aleppo, waar iedereen bij betrokken is, eindelijk stopt. De VN is daar niet in geslaagd. Zoals je weet hebben de Koerden in de stad één zone onder controle: Sheikh Massood en de wijken errond. Er zijn tienduizenden burgers naar deze zone gevlucht, waar ze worden beschermd door de Volksbeschermingseenheden (YPG) en de Vrouwelijke Volksbeschermingseenheden (YPJ). Maar nog altijd zijn er bombardementen door oppositiegroepen van buiten Aleppo, hoewel het regime hen daar niet heeft aangevallen. De gewapende oppositiegroepen in Aleppo houden ook geen rekening met de burgers. Er zou een staakt-het-vuren moeten komen, maar dat werd in de VN-Veiligheidsraad op 5 december nog afgewezen door Rusland en China.

Ross: Eén van de kritieken op Rojava draait rond de relaties met het Syrische regime, dat duidelijk niet veel moeite doet om het Koerdische experiment in Noord-Syrië te dwarsbomen. Zoals ik het zie lijkt het op een soort van non-agressiepact of een ongemakkelijk bestand. Kun je dat toelichten en zeggen hoe je de toekomst ziet?

Kijk, als je je eigen weg inslaat, je eigen beleid voert en niet duidelijk verbonden bent met één van de twee strijdende kampen, beweren beide kampen dat je met de vijand meevecht. Van in het begin van de Syrische revolutie [die begon in 2011 in het kader van de Arabische Lente met vreedzame demonstraties voor democratische hervormingen, nvdr] waren we er bij. We maakten er deel van uit omdat we democratie en vrijheid nodig hadden. We konden niet aan de kant van het Assad-regime staan want reeds in 2004 vochten we tegen discriminatie door datzelfde regime. We geloven echter ook niet in een revolutie die gedirigeerd wordt door extremistische jihadisten. We volgden onze eigen lijn, organiseerden ons volk en beschermden onszelf. De YPG is ontstaan om ons te beschermen en om ons democratisch project te verdedigen. Vandaag laten de troepen van het regime ons grotendeels met rust. Maar als ze ons morgen aanvallen, dan zullen we ons natuurlijk verdedigen. We hebben geen akkoorden met hen.

Er bestaat wel een soort van overeenkomst tussen de internationale militaire alliantie en de Syrische Democratische Strijdkrachten om Raqqa van Daesh te bevrijden, want iedereen ondervindt daar de schade van. Daesh is een gevaar voor heel Syrië. Wat het regime betreft zeggen we: Rojava is een deel van Syrië. We willen het land niet verdelen. [*Artikel 12 van de Grondwet van*

Rojava stelt expliciet dat het 'een integraal deel van Syrië' blijft, nvdr.] We hebben een bestuursproject voor heel Syrië: een systeem van democratisch confederalisme. We zijn bereid om met iedereen in discussie te treden. In het toekomstige Syrië willen we kunnen samenleven in een gedecentraliseerd en gesecularisseerd systeem waar alle bevolkingsgroepen zich vrij kunnen uitdrukken. Dat is het Syrië dat ons voorstaat. Anderzijds, als dat niet wordt geaccepteerd, dan zal Syrië verdeeld worden. Het spijt me dat te zeggen, maar er is dan geen andere keuze. De enige manier om Syrië bij elkaar te houden is de invoering van een gedecentraliseerd, democratisch en seculier systeem. We zijn bereid om samen te leven met iedereen die dit systeem aanvaardt. En daar vechten we voor.

Steele: Je verwees eerder naar de bevrijding van Raqqa. Wanneer denk je dat dit zal gebeuren? Er wordt gezegd dat Raqqa, grotendeels Arabisch, bevrijd moet worden door Arabische troepen. Blijkbaar kan een Koerdische militie zoals de YPG niet de leiding op zich nemen van de operaties daar. De inspanningen om de Koerdische en Arabische strijders samen te brengen onder de koepel van de Syrische Democratische Strijdkrachten verloopt echter traag en lijkt niet erg succesvol.

Wat Raqqa betreft, wil ik graag iets duidelijk maken. Sommigen denken dat we naar Raqqa trekken omdat de Verenigde Staten dat wil, of omdat andere krachten willen dat we daar gaan vechten en de stad bevrijden. Zo is het niet. Raqqa is al sinds januari 2014 een hoofdkwartier van Daesh en de stad ligt niet ver van het kanton Jezira en het kanton Kobani [respectievelijk het oostelijke en het centrale deel van Rojava, nvdr]. Alle aanvallen van Daesh op Rojava worden opgezet vanuit Raqqa. Wij kunnen dat niet zomaar laten gebeuren. We moeten iets doen. Niet om Raqqa te bezetten, maar wel om het te veranderen. We willen dat er een vriendelijker bestuur komt in de stad. Raqqa is dus belangrijk voor ons in Rojava, net zoals het belangrijk is voor heel Syrië. Op militair vlak proberen we de stad te bevrijden in samenwerking met andere groepen. Ik veronderstel dat we eerst Raqqa omsingelen en vervolgens de bewoners van Raqqa moeten helpen zich militair te organiseren. De meerderheid van de bevolking in Raqqa is niet Koerdisch, maar we zouden er wel graag hetzelfde bestuursmodel geïnstalleerd zien als in Manbij, een stad gelegen in de Shaba-regio van Rojava, zo'n 30 km van de Eufraat rivier. In Manbij is de meerderheid van de bevolking Arabisch, maar de stad wordt bestuurd door een raad die divers is samengesteld en die zorgt voor alle aanwezige bevolkingsgroepen: Arabieren, Turkmenen, Circassiërs en Koerden. In Raqqa willen we hetzelfde systeem van directe democratie invoeren, waarbij de mensen zelf beslissen wat ze willen doen en zelf instaan voor hun bescherming. Dit zal niet alleen ons, maar heel Syrië ten goede komen. *[De operatie om Raqqa te bevrijden is volop aan de gang en er werd de afgelopen maanden veel terreinwinst geboekt. De troepen van de SDF hebben intussen fase 3 van de operatie ingezet en waren half februari 2017 op zo'n 9 km van de stad. (Nvdr.)]*

Ross: Heb jij enige aanwijzingen over het ontstaan van een mogelijke Turks-Russische deal, misschien zelfs met Syrië erbij, om Noord-Syrië en de regio rond Aleppo op te delen, wat de Turken zou toelaten om het momenteel door hen bezette

territorium midden in Rojava te controleren? Kan het zijn dat er een overeenkomst bestaat die moet verhinderen dat Rojava een geografisch aaneensluitend geheel zou worden en dus de hele grensstreek met Turkije zou omvatten?

[De Turkse militaire interventie in Syrië die gelanceerd werd in augustus 2016 is gericht tegen IS, maar ook tegen de Koerdische Volksbeschermingseenheden (YPG). Samen met de door Ankara gesteunde Syrische oppositiemilities slaagde het Turkse leger er al op de eerste dag van het offensief in om het beoogde doel, de verdrijving van IS uit de Noord-Syrische stad Jarabulus, te verwezenlijken. Sindsdien bezet Turkije een gebied te midden van Noord-Syrië dat Oost- en West-Rojava van elkaar afscheidt en probeert het de YPG terug te drijven ten oosten van de Eufraat nvdr.]

Nu al zijn er lokale milities die vechten tegen de Turkse bezetting daar. Het Turkse leger zet gevechtsvliegtuigen en negentig tanks in, maar het slaagt er niet in om echte militaire successen te boeken. Toen de Turkse invasie er kwam afgelopen zomer, heerste er overal een oorverdovende stilte over deze inbreuk op het internationaal recht. Het bezetten van een land door een vreemde mogendheid is illegaal en onaanvaardbaar. Maar niemand zei iets. Dat wil zeggen dat iemand Ankara groen licht heeft gegeven - Rusland of de Verenigde Staten. Zelfs het Syrische regime houdt zich voorlopig stil. Maar een Turks-Russische deal? De relatie tussen Turkije en Rusland is al eeuwenlang erg complex en problematisch. Dat kan niet in een ogenblik opgelost worden. Hoe dan ook zit Turkije met een probleem. De Turken vielen Syrië binnen, maar hoe zullen ze er weer uit geraken?

[De inname van Oost-Aleppo door het Syrische leger gebeurde in samenspraak met Turkije en Rusland, nvdr.]

Steele: Jammer genoeg zijn de relaties tussen de Koerden onderling niet altijd even goed. Neem nu de relatie van de Syrische Koerden met de Iraakse Koerden. De Koerdische Regionale Regering (KRG) in Irak heeft Rojava zo goed als aan een belegering onderworpen. Hoe komt het dat die relaties zo slecht zijn?

Onze relaties met de buren zijn natuurlijk belangrijk. Maar het gaat niet zozeer over de relaties tussen de Syrische en de Iraakse Koerden, maar over de relaties tussen Rojava en de politieke partij die Iraaks Koerdistan momenteel controleert, de KDP *[de Koerdisch Democratische Partij van Massoud Barzani, die al sinds 2005 president is van het autonome Iraaks Koerdistan, nvdr]*. We hebben doorgaans goede relaties met alle Koerdische politieke partijen in heel Koerdistan. Het probleem ligt specifiek bij de KDP die trouwens ook de grens met Syrië controleert. De KDP wil de bestuursstructuren die we geïnstalleerd hebben in Rojava niet aanvaarden, en accepteert evenmin dat er samengewerkt wordt met andere bevolkingsgroepen binnen de Syrische Democratische Strijdkrachten. De houding van de KDP vloeit niet noodzakelijk voort uit een eigen beleid maar is het resultaat van de banden van de partij met Turkije. Zoals je weet bestaan er nauwe handelsrelaties tussen beide, onder meer in de petroleumsector, hetgeen de KDP dwingt om op politiek vlak ook mee te werken met Turkije.

Ross: Laten we wat dieper ingaan op de economische situatie in Rojava. Toen ik daar vorig jaar was, was ik behoorlijk geschokt over de afwezigheid van economische activiteit, maar ook over hoe moeilijk het is om in en uit Rojava te geraken. De noordelijke grens is uiteraard afgesloten door Turkije, maar ook de Koerdische Regionale Regering, die de oostelijke grens van Rojava controleert, maakt het niet gemakkelijk om het gebied binnen of buiten te geraken, zowel voor mensen als voor humanitaire bevoorrading. Kan je ons vertellen hoe de economische situatie nu is voor de bevolking van Rojava? Kan je ook iets zeggen over de ideeën voor een coöperatieve economie?

De economische toestand is dezelfde als toen je daar zelf was. Er was een oorlog in het gebied, veel plaatsen zijn vernietigd en natuurlijk worden we ook nog eens belegerd. Je kan veel vinden, maar het is erg duur want het komt van de regio's die gecontroleerd worden door Daesh via de zwarte markt. Het is een moeilijke situatie, maar de mensen zijn het gewoon. Sinds kort worden we ook geconfronteerd met vluchtelingen uit andere regio's, zelfs vanuit de Iraakse stad Mosoel. De hulp en verzorging is erg beperkt, maar we slagen er toch in om ons plan te trekken. Op economisch vlak zou je kunnen spreken van een sociale economie. Er zijn coöperatieven opgericht door de mensen, zeker in de landbouw. Nu beschikken we over democratische bestuursraden voor de economie, voor de coöperatieven en voor de steden. We moedigen de coöperatieven aan. Maar het zijn de mensen die beslissen hoe ze het doen. We dragen de idee van economische democratie hoog in het vaandel. We hebben comités in de kantons die verantwoordelijk zijn voor economische beslissingen en proberen het embargo

tegen Rojava op te vangen. Het is niet gemakkelijk. De stad Kobani is grotendeels vernietigd en we vinden het materiaal niet voor de heropbouw. Als mensen Rojava proberen te verlaten is dat omwille van de economie, niet omwille van veiligheidsreden. We hebben nood aan investeringen om de mensen in Rojava te houden.

Steele: Hoe zit het met de regeringen van de EU en de VS? Waarom oefenen ze niet meer druk uit op de Koerdisch Democratische Partij (KDP) in Iraaks Koerdistan zodat er humanitaire hulp naar Rojava kan?

We proberen hen daarvan te overtuigen – ook om de grens met Turkije open te krijgen. We spreken over 800 km grens, waarlangs veel materiaal zou kunnen passeren dat nodig is om de beschadigde of vernietigde steden terug op te bouwen. Naast de VS en de EU, proberen we ook de VN er toe te bewegen om Turkije te overtuigen dat het de grens terug openzet. Ik vraag niet dat de VS, Ankara, de VN, enzovoort, Rojava erkennen als aparte entiteit. We blijven ons zien als een onderdeel van Syrië. Er kan toch op die basis worden afgesproken?

Steele: Er zijn mensenrechtenorganisaties, zoals Amnesty International, die stellen dat er etnische zuiveringen plaatsgevonden hebben in de Arabische dorpen in Rojava. Ik weet dat historisch gezien, onder Hafez Al Assad, geprobeerd is om een kunstmatige Arabische gordel aan te leggen aan de grens met Turkije [de demografische Arabiseringspolitiek van het Syrische regime in de jaren 1960 en 1970, nvdr]. Schuilt er enige waarheid in deze beschuldigingen?

Dat strookt niet met onze principes. We geloven in dialoog en democratie. We respecteren instellingen en organisaties zoals Amnesty International, maar het recente rapport dat je vermeldt, ging over de overwegend Arabische stad Tell Abyad, in oorlogsomstandigheden. Je kan niet uitsluiten dat er in een oorlog wreedheden plaatsvinden op individueel initiatief, maar er is absoluut geen sprake van een beleid gericht tegen de Arabieren. Maar ik vind dat rapport niet eerlijk want het steunt op een aantal getuigen die zich in volle oorlogstijd niet in de regio, maar in Turkije bevonden. We nodigden Amnesty en de getuigen uit om te komen kijken nadat de oorlog in die regio voorbij was, maar ze kwamen niet. Ik zeg niet dat we nooit fouten maken. Het is best mogelijk dat er fouten zijn gemaakt, maar men kan ons helpen om die fouten weer recht te zetten. We gaan ervan uit dat dit via dialoog moet kunnen. Nu wordt er gezegd dat hetzelfde gebeurd is in Manbij, maar tegelijkertijd worden er geen journalisten meer toegelaten via Turkije of Noord-Irak om die zogenaamde 'etnische zuiveringen' vast te stellen. Wij zeggen: “Laat ze binnen zodat ze kunnen berichten over de realiteit”.

Ross: De YPG wordt door Ankara gelijkgeschakeld met de PKK, die door Turkije en het Westen gezien wordt als een terroristische organisatie. De situatie van de Koerden in Syrië is erg verschillend van die van de Koerden in Turkije, maar er is onmiskenbaar een historische band.

Öcalan [Koerdische leider en één van de oprichtende leden van de PKK die sinds 1999 in een Turkse gevangenis zit, nvdr] is een politicus maar ook denker voor alle Koerden, die visies ontwikkeld heeft over de toekomst van alle Koerden. Er zijn veel partijen die zijn ideeën aanhangen en verdedigen. Zoals wij. De YPG onderhoudt contacten met alle Koerdische partijen, dus ook met de PKK. Dat wil niet zeggen dat we organisatorische en institutionele relaties hebben. Wij leven in Rojava, met onze eigen organen die ontwikkeld zijn in Rojava. Onze beweging is er voor de Syrische Koerden. We beslissen autonoom. Overal waar Koerden opkomen voor hun rechten probeert Turkije hen te saboteren en als terroristen te bestempelen. En dat gebeurt vooral door hen te linken met de PKK. De PKK zien we niet als een terroristische organisatie, maar als verdedigers van de Koerdische rechten in Turkije. Ikzelf ben van Kobani en als je de begraafplaats van Kobani bezoekt, dan zie je daar martelaren liggen uit de hele Koerdische regio. Het bloed van al deze martelaren symboliseert de eenheid van alle Koerden.

Eigen geluidsopname vertaald en bewerkt door Ludo De Brabander, woordvoerder van Vrede vzw.

Militarisering Iraakse christenen verdiept verdeeldheid

Toon Lambrechts

DE ILLUSIE VAN DE WAPENS

De al erg geplaagde Iraakse christenen hebben zware klappen gekregen door de opmars van IS. Een aantal onder hen besloot de wapens op te nemen en terug te vechten. Dat lukt echter niet zonder allianties, waardoor de scheidingslijnen binnen de christelijke gemeenschappen verdiepen. Bovendien is het voorbestaan van deze christelijke milities na het opkuisen van IS hoogst onzeker.

Als er nieuws komt over de Iraakse christenen is dat zelden positief. Jaren van oorlog en vervolging, samen met de recente opmars van IS in de Vlakte van Nineveh, het christelijke hart van Irak, hebben hun gemeenschap sterk uitgedund tot op het punt dat het voorbestaan van het Christendom in Irak, een van de oudste gemeenschappen ter wereld, twijfelachtig is geworden. Om die reden wordt de opmars van christelijke milities vaak als een hoopvol signaal gezien. De vraag is echter of dat wel klopt.

DIEPE VERDEELDHEID

In Nineveh opereren er momenteel zeker drie milities, de Nineveh Plains Protection Units (NPU), Dwekh Nawsha en de Ninevah Plains Forces (NPF). Zij rekruteren uit de vluchtelingen die hun dorpen in de Vlakte van Nineveh ontvlucht zijn. In het zuiden van Irak zijn nog minstens twee andere christelijke milities actief, de Kataib Rouh Allah Issa Ibn Miriam ('De brigade van God, de Heilige Geest en Jezus, de zoon van Maria'), die samen vecht met de Imam Ali Brigade, één van de meer beruchte sjiitische milities. Ook de Babylon Brigade vecht aan de zijde van sjiitische groeperingen buiten het reguliere Iraakse leger.

Die veelheid aan gewapende christelijke groepen maakt vooral pijnlijk duidelijk hoe verdeeld de Iraakse christenen onderling zijn, legt Marina Eleftheriadou uit. Zij is verbonden als onderzoekster aan het CEMMIS, het Centre of Mediterranean, Middle East and Islamic Studies en publiceerde eerder over de christelijke milities in Irak en buurland Syrië. "Zowel in Syrië als in Irak zijn religie en etniciteit diep verweven. Sommigen identificeren zich als Arabische christenen, anderen als Chaldeeërs of Assyriërs. Dat is al een eerste niveau van verdeeldheid. De milities staan ook niet op zichzelf, maar zijn verbonden met politieke partijen, elk met hun eigen agenda. De NPU is een verlengstuk van de Assyrian Democratic Movement (ADM), Dwekh Nawsha van de Assyriac Patriotic Party (APP)."

"Een ander niveau is dat van de nominatie, want de Iraakse kerk is op theologisch vlak erg verdeeld. De Chaldeeuwse Katholieke Kerk is meer aan de Koerden gelinkt bijvoorbeeld, de Assyrische Kerk van het Oosten dan weer meer aan Bagdad. De huidige crisis en de groei van de milities versterkt de scheidingslijnen die al decennia, misschien wel al eeuwen bestonden. En de centrale vraag waar het eigenlijk allemaal om draait voor de Iraakse christenen is welke meerderheidsgroep hun religie en hun rechten het best verdedigt."

WEINIG SLAGKRACHT

Betrouwbare cijfers over de getalsterkte van de verschillende milities zijn er niet. Maar het gaat hoogstens om enkele duizenden strijders. Ook hun toegang tot wapens en hun gevechtservaring lijken eerder beperkt. Daarom dat hun potentiële militaire slagkracht gering is. Dat heeft zo zijn gevolgen, aldus Marina Eleftheriadou. "De milities trachten te doen uitschijnen dat ze onafhankelijk opereren, maar in realiteit zijn ze stuk voor stuk te zwak om op eigen benen staan, wat hen zowel op politiek als militair vlak afhankelijk maakt van hun beschermheren, of dat nu de Koerden zijn of de centrale overheid in Bagdad. De NPU bijvoorbeeld is de gewapende arm van de ADM, die banden heeft met het regime in Bagdad en de Koerden eerder wantrouwt, terwijl Dwekh Nawsha

en de APP dan weer verbonden zijn met de Koerden. Maar geen enkele militie is onafhankelijk, al zullen ze beweren van wel."

ONMOGELIJKE KEUZE

De christelijke milities zijn geen geïsoleerd fenomeen. Ook andere minderheden zoals de Êzîdî, de Shabak en de Kakaï, stuk voor stuk bedreigd in hun voortbestaan als volk, hebben de wapens opgenomen. Ook deze milities staan nergens sterk genoeg om het zonder machtigere bondgenoten te stellen. "Hun beschermheren manipuleren de minderheden voor hun eigen doelen. Als de situatie verandert zullen zij de eerste zijn die worden opgeofferd, zowel door de Koerden als door de centrale overheid in Bagdad. Daarover hoef je geen illusies te koesteren."

Voor de christenen gaat de keuze dus tussen de Koerden en de centrale, door de sjiieten gedomineerde overheid in Bagdad. De Koerden, die in het noorden van Irak al meer dan twee decennia een semiautonome staat hebben, krijgen in het Westen het meeste krediet. Toch zijn er veel spanningen tussen de christenen en de Koerden. "Men moet voor ogen houden dat zij een eigen staatsproject nastreven, expansief en op etnische gronden. Ze zullen de christenen en andere minderheden beschermen zolang dat politiek wenselijk is, maar beschouwen hen zeker niet als gelijken."

VRIENDEN IN NOOD

Waar de Iraakse christenen wel heel wat vrienden hebben is in het Westen, en dan voornamelijk in de Verenigde Staten. Veel religieuze groepen en gerelateerde politieke figuren, vooral binnen de Republikeinse Partij, hebben in het lot van de Iraakse christenen een missie gevonden. Ook allerlei Assyrische lobbygroepen zoals de American Mesopotamian Organization vinden makkelijk een open deur in Washington. Initiatieven zoals de Restore Niniveh Now Foundation zamelen fondsen in en doen aan politiek lobbywerk. Een nieuwe wet, die het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden al gepasseerd is, voorziet de mogelijkheid van het bewapenen en trainen van "kwetsbare minderheidsgoepen" en vermeldt expliciet de Assyrische christenen.

Voor sommigen gaat geld inzamelen en politiek lobbywerk niet ver genoeg. Nogal wat vrijwilligers, Europeanen maar vooral Amerikanen, hebben zich bij zowel Dwekh Nawsha als bij de NPU aangesloten. Enkele van hen vochten eerder bij de Koerdische YPG-milities in Syrië, maar stapten op omwille van onvrede over de socialistische ideologie van de Syrische Koerden. Anderen sloten zich meteen aan bij de christelijke milities. Om hoeveel buitenlanders het gaat, is niet duidelijk. Exacte cijfers over het aantal manschappen blijven geheim.

Marina Eleftheriadou is bijzonder sceptisch over deze internationale steun van religieuze groepen en politieke figuren uit het Westen. "Ze geven enkel valse hoop aan de christenen. Hun gepraat over politieke en militaire steun houdt het idee levend dat de internationale gemeenschap achter een christelijke autonome of zelfs onafhankelijke regio staat en daarvoor zal opkomen, indien nodig. Maar dat zal niet gebeuren, als het fout gaat, staan ze alleen."

DIFFUSE DREIGING

De laatste maanden verliest IS aan snel tempo terrein, ook in de Vlakte van Nineveh. Maar wat na IS? "Er leeft een valse hoop dat een militaire overwinning op IS hen van de aardbodem zal doen verdwijnen," verduidelijkt Marina Eleftheriadou. "Een illusie, want er is geen antwoord op een van de voornaamste voedingsbodems van IS, namelijk de uitsluiting van het soennitische deel van de Iraakse bevolking. Er zullen dus met zekerheid nog jarenlang cellen van IS actief blijven, en de gemakkelijkste slachtoffers zijn net de minderheden. Het geweld tegen christenen zal dus misschien nog toenemen, en daar ligt de test voor de milities of ze in staat zullen zijn om hun gemeenschappen te beschermen. Al is het niet ondenkbaar dat de Koerden en de centrale overheid hen zullen ontwapenen eens IS zogezegd verslagen is."

De schattingen over het aantal christenen dat nog in het land verblijft zijn onbetrouwbaar, maar dat hun gemeenschappen leegbloeden is duidelijk. Wie vlucht komt niet meer terug, het vertrouwen in hun landgenoten is weg. Er speelt ook een theologisch aspect, aldus Marina Eleftheriadou. "Voor Êzîdî bijvoorbeeld is het erg moeilijk om hun religie buiten Irak te beleven. Hun godsdienst is diep verbonden met het land, haast al hun heilige plaatsen liggen in Irak. Voor christenen is dat anders, want je kan overal christen zijn. Dat maakt migratie evidenter."

Toon Lambrechts is journalist voor o.m. MO Magazine.*

Ik beschuldig u. De Echo van het zwijgen.

Maria E. Luten & Azad Kardoi

Tijdens het schrijven van ons eerste boek 'Het verdriet van Koerdistan' wisten we al snel: hier blijft het niet bij. Te veel zaken bleven onderbelicht maar zijn te belangrijk om er niets mee te doen.

Bij onze boekpresentaties bleek dat de Nederlandse en Vlaamse lezers geen idee hadden over het Koerdische volk en hun lijden en strijden. Wanneer we vragen stelden aan het publiek over Koerdistan, dan wisten sommigen zich nog vaagweg de gifgasaanval op Halabja voor de geest te halen. Wanneer we vroegen welke woorden het eerst bij ze opkwamen wanneer zij aan Koerden dachten, kregen we standaard twee antwoorden: PKK en terroristen. Dit brengt ons meteen bij het feit dat de media een zeer eenzijdig beeld schetsen van de situatie in de Koerdische regio's. Om die reden besloten we een tweede boek te schrijven: 'Ik beschuldig u. De echo van het zwijgen'. In dit boek beschrijven we de situatie van de Koerden onder de regimes van Irak, Turkije, Iran en Syrië vanaf 1923 toen door het verdrag van Lausanne een Koerdische staat werd weggegumd van de wereldkaart door de toenmalige Britse en Franse regeringen, waarna de Koerden totaal in de steek werden gelaten en overgeleverd werden aan de grillen van de Iraakse, Turkse, Iraanse en Syrische regimes.

We kozen voor de titel 'Ik beschuldig u, de echo van het zwijgen' omdat we in dit boek willen aangeven dat het zwijgen en wegkijken van alle wantoestanden die het Koerdische volk ten deel vielen en vallen na de verdeling, voor veel leed hebben gezorgd. Wij willen aan de kaak stellen dat de Verenigde Naties en de Europese Unie niets hebben gedaan om de omstandigheden van de Koerden te verbeteren of om het volk te beschermen, en in ons boek kunt u lezen waarom: de eigenbelangen van de VN en de EU staan altijd voorop, vooral wanneer het gaat om olie en dus geld.

We beschrijven in vier hoofdstukken de situatie van de Koerdische bevolking in Bashur, Bakur, Rohjelat en Rojava vanaf 1923 tot op heden. Om u een indruk te geven: in het hoofdstuk Bashur schrijven we over de houding van de Baath-partij en de dictator Saddam Hoessein t.o.v. de Koerden. Aan de hand van uitgebreid bronnenonderzoek hebben we een zo duidelijk mogelijk overzicht gemaakt van de wandaden van deze partij en haar leider. Behalve Halabja, beschrijven we ook uitgebreid alle andere gifgasaanvallen tijdens de Anfal-campagne. Hierbij trachten we de lezers zich te laten voorstellen wat er heeft plaatsgevonden: we vragen hen namelijk alle Koerdische dorpen en steden die tijdens deze campagne chemisch werden gebombardeerd, te vervangen door hun eigen woonplaats en bij alle cijfers van de Koerden die gedood werden, zich voor te stellen dat het gaat om hun eigen familie, vrienden en kennissen.

Daarnaast hebben we een uitgebreid verslag gemaakt over het feit dat de chemicaliën die werden gebruikt

voor deze bombardementen afkomstig zijn uit Europa. Sommige Europese landen verkochten chemische stoffen aan de Iraakse autoriteiten terwijl zij wisten dat deze zouden worden gebruikt voor het doden van de Koerdische bevolking!

Ook schrijven we over de martelpraktijken die werden toegepast door Hoessein en zijn regime tegen Koerden en tonen we aan dat, hoewel dit allemaal bekend was bij zowel de Europese Unie als bij de Verenigde Naties, er niets aan gedaan werd. We hebben enkele vragen die gesteld zijn aan de EU en VN over de situatie van de Koerdische bevolking onderzocht en we kwamen steeds uit op hetzelfde antwoord: 'De Verenigde Naties zullen de ontwikkelingen aandachtig volgen' en 'De Europese Raad zal de ontwikkelingen aandachtig volgen'. Met andere woorden: er gebeurde, net als vandaag, niets.

Ook hebben we onderzoek gedaan naar de concentratiekampen die gebruikt werden om Koerden uit te roeien en beschrijven we uitgebreid de verschrikkelijke toestanden in die kampen. En weer stelden we het zwijgen vast van de internationale gemeenschap over deze gruwelijke gebeurtenissen.

In het hoofdstuk over Bakur richten we ons op het Turkificatie-programma van het Turkse regime, onder andere op het verbod op de Koerdische taal en cultuur, alsook de grootschalige deportaties om gebieden te 'ontkoerden'. Om de Nederlandstalige lezers een idee te geven over hoe het moet voelen om als Koerd 'bergturk' genoemd te worden door de Turkse autoriteiten, halen we een voorbeeld aan van een Nederlandse politicus die aan Nederlanders vraagt zich voor te stellen dat wanneer de Nederlanders onder Duitse bezetting waren gebleven na de Tweede Wereldoorlog, ze vanaf die tijd 'Moerasduitsers' genoemd zouden zijn. Zouden ze zich hier dan bij hebben neergelegd? Verder besteden we veel aandacht aan de genocide op de Koerden in Dersim en tonen aan dat de afschuwelijke gebeurtenissen in ieder geval bekend waren bij de Britse regering, maar dat hier, zoals zo vaak, geen aandacht aan werd besteed door de internationale gemeenschap.

Daarnaast hebben we uitgezocht wat er gebeurt met Koerden die terecht komen in Turkse gevangenissen in type F-cellen, die geleverd zijn vanuit Europa! Uiteraard wordt in dit hoofdstuk ook gekeken naar de reacties van de VN en Europese Unie, zeker gezien de huidige ontwikkelingen, waarbij we aantonen dat IS gesteund werd door de Turkse overheid wat betreft wapens, geld, logistieke middelen en training en hoe hun gewonden werden verpleegd in Turkse ziekenhuizen.

Een zeldzame foto van de deportatie van Koerden tijdens de Anfal-campagne. (Bron: kurdistannet)

Wij geven u alvast een voorbeeld: een rapport van Jubilee Campaign stelt: *Turkije heeft zijn ogen gesloten voor de nadelen van extremistische groeperingen. Zolang zij streden tegen het leger van Assad en de Koerden zag de Turkse overheid alles door de vingers.'*

In het derde hoofdstuk hebben we het over de situatie van de Koerden in Rohjilat,

die vreselijk te lijden hebben onder het Iraanse regime. Hierbij vertellen wij over de oprichting en val van de Republiek Mahabad, de komst van Ayatollah Khomeini en de gevolgen daarvan voor de Koerdische bevolking, onder andere: *Voor de Koerden beloofde dit niet veel goeds. De Ayatollah was fel gekant tegen Koerdische bewegingen die zich wilden afsplitsen van Iran. Op 19 augustus 1979 riep Khomeini zichzelf uit tot chef commandant van het gewapende Iraanse leger en noemde hij het Koerdische leiderschap 'corrupt' en 'agenten van Satan'. Vlak daarna vaardigde Khomeini een fatwa uit over de Koerden en gaf hij zijn agenten van het Revolutionaire Leger (Pasdaran) de opdracht om 'Koerdistan schoon te maken'.'*

Verder hebben wij uitgezocht wat de handlanger van Khomeini, Khalkhali heeft aangericht met betrekking

Dersim genocide of ethnocide van het Turkse leger (1938)

tot de Koerden. We besteden aandacht aan de moord op de Koerdische leider dr. Ghassemlou in Wenen. Andere onderwerpen die aan bod komen in het hoofdstuk Rohjilat: de marteling van politieke gevangenen onder het bewind van Ahmadinejad en de reactie van de Verenigde Naties: opnieuw zwijgen en wegkijken. Nadat Rohani in Iran aan de macht kwam, haastten Europese bedrijven zich naar Iran, omdat ze weer zaken konden doen! Helaas werd nergens gekeken naar het feit dat onder het bewind van deze president al honderden Koerden, waaronder kinderen, zijn opgehangen na schijnprocessen.

We sluiten het boek af met een vierde hoofdstuk waarbij we ons richten op de situatie van de Koerden in Rojava, die zuchten onder de onderdrukking van het Syrische regime. Hierbij besteden we ook aandacht aan alle moeite die het Syrische bewind heeft gedaan om de Koerden te onderdrukken door taal en cultuur te verbieden. We beschrijven de behandeling van Koerdische gevangenen en uiteraard besteden we veel aandacht aan de huidige situatie in die regio. In ieder geval zal onze ondertitel, 'De echo van het zwijgen', u duidelijk zijn. In de hele periode na 1923 werd er steeds door de internationale wereld gezwegen wanneer het ging over de Koerden. Het is ons inmiddels duidelijk geworden dat de steun moet komen van gewone burgers, omdat de overheden het niet kunnen opbrengen een volk van meer dan 45 miljoen Koerden te erkennen, te horen en te steunen.

Op dit moment is er groeiende steun voor het Koerdische volk en de mannen en vrouwen die aan het front strijden tegen IS, en dit vanuit burgers van verschillende nationaliteiten. Laten we niet vergeten dat de afschaffing van Apartheid in Zuid-Afrika ook begonnen is met burgers die begonnen met protesteren, demonstreren en schrijven, alles om dit afschuwelijke fenomeen de wereld uit te drijven. Daarom juichen wij de steun van burgers toe.

Als wij anderen een hart kunnen geven voor het Koerdische volk en als anderen zich gaan inzetten voor de Koerden, is onze missie geslaagd!

In ons eerste boek heb ik (Maria) als boodschap geschreven: 'Voor die ene Koerd die mij een hart gaf voor zijn hele volk', op die manier wordt de boodschap doorgegeven! Er was een Koerd die mij kennis liet maken met zijn volk, cultuur en de strijd voor een vrij en onafhankelijk Koerdistan. Het lijkt een druppel op een gloeiende plaat, maar u weet: vele druppels maken een oceaan.

Eind maart 2017 hopen we klaar te zijn met dit boek en het naar de drukkerij sturen. Indien u interesse hebt om dit boek te bestellen, gelieve contact op te nemen via lutenkardoi@gmail.com.

Ali Baran zet Koerdische muzikale traditie al meer dan 35 jaar verder

Isabelle De Vos

In 1982 bracht Ali Baran zijn debuutalbum Lo Warê uit. Intussen zet hij de Koerdische muzikale traditie al meer dan 35 jaar voort. In 2015 kwam zijn laatste nieuwe album 'The best of Baran' uit. Het leven en de muzikale carrière van Baran verliepen echter niet zonder vallen en opstaan.

Barans revolutionaire muziek maakte zijn carrière niet altijd even makkelijk. Zo was zijn tweede album 'Deur naar de gevangenis', dat verscheen in 1984, een aanklacht tegen de Turkse junta. Door de politieke onrust die er toen in Turkije heerste, slaagde hij er niet meteen in om met zijn tweede album het grote publiek te bereiken.

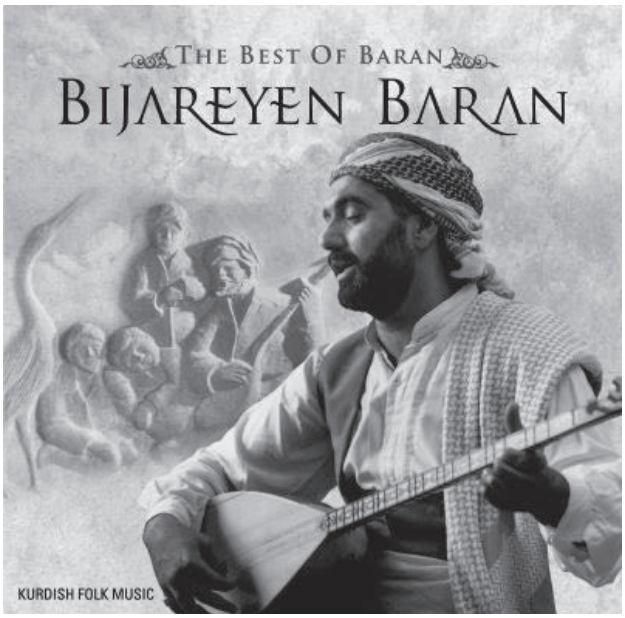

Zijn derde album daarentegen, 'Ey Dersimi', is het populairste album dat hij tot nu toe heeft uitgebracht. Baran zingt in dit album in het Kurmanji, Zazaki en Turks. De populairste liedjes uit dit album zijn 'Ey Dersimi', 'Yeke Bigrim', 'Betlis', 'Ax Baba' en 'Buké'. Zijn vierde album was tevens emotioneel beladen en werd uitgebracht naar aanleiding van de massamoorden die in de Koerdische regio's in Irak werden gepleegd onder het regime van Sadam Hoessein. Zijn vierde album, 'Helepçe u Zindan' genaamd, werd uitgebracht in 1989. De emotie en de liefde voor zijn land die hij in zijn teksten verwerkt, maken zijn liederen nog krachtiger.

Het leven en de muzikale carrière van Ali Baran

Ali Baran werd geboren in 1956 in het dorp Bargeni-Axucan, gelegen in het Turkse district Hozat in de Turkse provincie Tunceli. Baran beschikt over een portie bijzondere muzikale genen, aangezien ook zijn vader, Mahmud Baran, een bekende zanger was in zijn vaderland. Nadat de vader van Ali Baran stierf, bleef zijn moeder de muzikale traditie in zijn familie verderzetten. Op die manier is Baran met traditionele muziek kunnen opgroeien. Ondanks het overlijden van zijn vader, bleef hij voor Baran ook een belangrijke inspiratiebron.

Toen hij zes jaar was, leerde hij al met traditionele muziekinstrumenten spelen zoals de davul en de tambur. De tambur is een typisch Turks instrument dat ook vaak werd bespeeld ten tijde van het Ottomaanse rijk. Daarnaast behoorden Arif Cizrewi, H. Cizrewi, Kavis Axa en Meryem Han tot zijn muzikale helden.

Op zevenjarige leeftijd leerde hij de Turkse taal op de middelbare school in Elazig, een provincie in Turkije. Later werd hij omwille van politieke redenen verbannen uit de school en keerde hij in 1973 terug naar Hozat. Muziek was voor Baran een belangrijke uitlaatklep. Zo trad hij vaak op bij evenementen, waar hij o.a. revolutionaire liederen bracht. Doordat zijn muziek toen al politiek getint was, werd hij na een optreden in 1977 in Diyarbakir opgepakt. Vervolgens kreeg hij omwille van de inhoud van zijn liederen een gevangenisstraf van twee maanden. In 1978 maakte hij zijn middelbare school af in Duitsland. In Duitsland studeerde hij onder andere scheikunde en muziek.

Na de staatsgreep in Turkije in 1980 vroeg hij asiel aan in Duitsland en in 1993 verkreeg hij een Duits paspoort. Na de staatsgreep in Turkije bracht hij in 1982 zijn allereerste album Lo Warê uit. Baran slaagde er sindsdien in om zijn muzikale carrière op een succesvolle manier uit te bouwen. Ondanks de politieke onrust en de tegenslagen die hij heeft gekend tijdens zijn leven, is Baran erin geslaagd de Koerdische muzikale traditie verder te zetten. Met zijn nieuwste album, 'The best of Baran', verrijkt Ali Baran verder zijn bijzondere muzikale oeuvre.

COLOFON

DE KOERDEN

Het tweemaandelijks tijdschrift van het Koerdisch Instituut vzw te Brussel - door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap erkend als beweging in het kader van het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk - biedt een politiek onafhankelijke blik op de huidige situatie van de mensen- en volkerenrechten in het Midden-Oosten, Eurazië en de Kaukasus en tevens op hun geschiedenis
en cultuur.

Bijdragen van derden vertegenwoordigen niet per definitie de visie van de redactie.

Koerdisch Instituut vzw
Bonneelsstraat 16, 1210 Brussel - België
Tel.: 0032/(0)2.230.34.02
Fax.: 0032/(0)2.231.00.97
Bankrek.:
IBAN BE35 8538 5112 7037, BIC: NICABEBB
E-mail: info@kurdishinstitute.be of kib@skynet.be
Website: http://www.kurdishinstitute.be
Facebook.com/kibrussels

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Derwich M. Ferho

EINDREDACTIE
Kristel Cuvelier, Margot Cassiers & Anna Elisabeth Kuijpers

COVERFOTO
Een woning in de Koerdische stad Yüksekova, kapotgeschoten door het Turkse leger tijdens het uitgaansverbod in april-mei 2016.
(Foto: Gelawej)

INHOUDELIJKE REDACTIE
Derwich M. Ferho

REDACTIECOMITE
Paul Vanden Bavière, Ludo De Brabander, Derwich M. Ferho, Kristel Cuvelier, Margot Cassiers, Hugo Van Rompaey, Maxime Nys, Toon Lambrechts, Thomas Steegen, Orhan Kilic, Roel Evens, Geert Kliphuis.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER
Isabelle De Vos, Maxime Nys, Levon Palamciyan

OPMAAK
Jan Duerinck, Koerdisch Instituut vzw & Nevelland Graphics

DRUKKERIJ
Nevelland Graphics cvba-so

OPLAGE
300

JAARABONNEMENT
Neem een jaarabonnement door 25 euro over te maken op onderstaand rekeningnummer, of neem een steunabonnement via een doorlopende opdracht van 5 euro per maand.
Bankrek.: IBAN BE35 8538 5112 7037, BIC: NICABEBB
Voor het buitenland: € 35 (Europa), € 45 (buiten Europa) met vermelding 'jaarabonnement De Koerden'.

LOS NUMMER
5 €

Dit blad wordt uitgegeven met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling sociaal-cultureel werk.

INHOUDSOPGAVE

1 De vuile werkmethodes van de Turkse staatsveiligheid in Europa

2 De geplande Turkse grondwetswijziging en de eeuwige oorlog van Erdoğan

6 Toledo-plan vernietigt historische cultuur van Sur

8 Wanneer Koerden het woord 'TAK' horen, weten ze wat dat betekent: wraak

11 Getuigenis van een mensenrechtenverdediger in Cizre

13 De Koerden Kort

14 Fluisteringen van oorlog: leven onder een voortdurend conflict

17 'Pax Russia' in Syrië

20 Interview met Salih Muslim

27 Militarisering Iraakse christenen verdiept verdeeldheid

29 Ik beschuldig u. De Echo van het zwijgen.
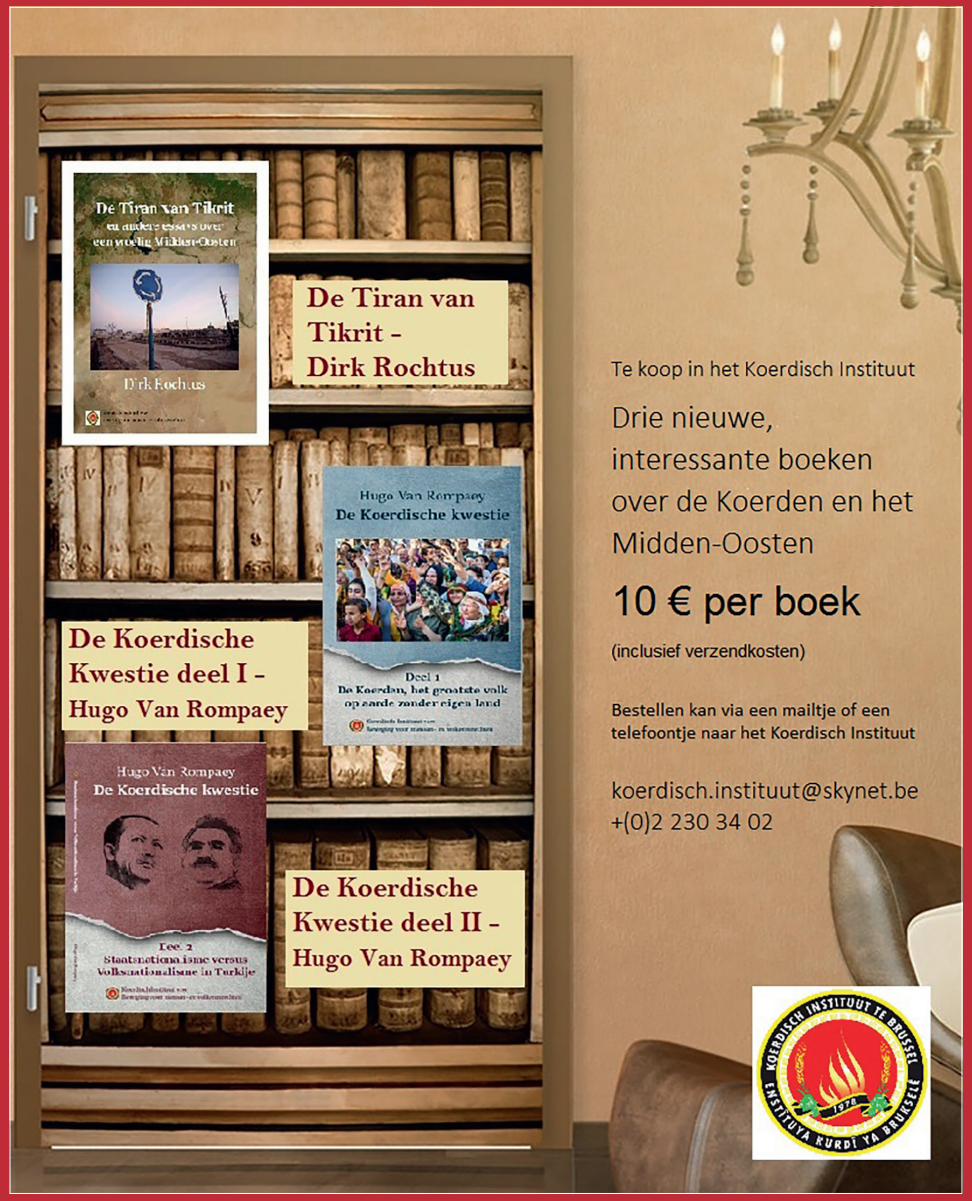
32 Ali Baran zet Koerdische muzikale traditie al meer dan 35 jaar verder